

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Bakalářská práce

**Porovnání správní exekuce a exekuce soudním
exekutorem**

Miroslava Vorlíčková

© 2018 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Miroslava Vorlíčková

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Porovnání správní exekuce a exekuce soudním exekutorem

Název anglicky

Comparison of administrative execution and execution performed by juridical distrainer

---

Cíle práce

Bakalářská práce se dělí na dvě hlavní části, a to část teoretickou a praktickou.

Cílem v teoretické části je podrobnější zmapování právní úpravy exekučního řízení při správní exekuci a při exekuci soudním exekutorem včetně vysvětlení základních pojmů exekučního řízení.

Cílem praktické části je u vybraného správního orgánu analyzovat jednotlivé způsoby exekuce, kdy jsou pohledávky vymáhány buď samotným správním orgánem anebo prostřednictvím soudního exekutora.

Dojde k vyhodnocení úspěšnosti vymáhání pohledávek a k zjištění důvodů, které vedou k špatným výsledkům vymáhání. Na základě konkrétně zjištěných dat navrhnout řešení problémů k zlepšení efektivity vymáhání pohledávek včetně případného doplnění právní úpravy v dané oblasti.

Metodika

Základní metodou pro získávání informací v teoretické části bakalářské práce je studium dokumentů. Shromážděné podklady budou konzultovány s vedoucí bakalářské práce. Budou analyzovány předpoklady exekuce, exekuční tituly, způsoby exekuce a průběh exekučního řízení. Vysvětleny budou také základní pojmy týkající se dané problematiky – např. pohledávka, povinný, exekuční titul, správní orgán, soudní exekutor, exekuční příkaz, způsoby exekuce.

V praktické části bude použita metoda sběru dat, jejich analýza, dále metoda vyhodnocení nasbíraných dat a komparace. Konkrétní data budou získána od správního orgánu, který své pohledávky může vymáhat sám nebo prostřednictvím soudního exekutora. Metodou komparace dojde k srovnání efektivity vymáhání. Bude provedena analýza úspěšnosti vymáhání pohledávek ve správním a exekučním řízení.

V závěru bakalářské práce dojde k zhodnocení zjištěných výsledků a formulaci vlastních závěrů a možných návrhů na zlepšení v dané problematice včetně případného navržení legislativních změn.

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran

Klíčová slova

Zákon, pohledávka, povinný, oprávněný, exekuce, exekuční titul, správní orgán, soudní exekutor, exekuční příkaz, způsoby exekuce.

Doporučené zdroje informací

Další literatura po dohodě s vedoucím práce

GROSSOVÁ Marie Emilie, Exekuce na peněžitě plnění v současné právní praxi, 5. aktualiz. a dopl. vyd. podle stavu k 1.1. 2007, Praha: Linde, 2007, 603 s., ISBN 978-80-7201-621-1

WOLFOVÁ Jitka a Martin ŠTIKA, Soudní exekuce, vydání první, Praha: Wolters Kluwer, 2016, 335 s., Právní monografie, ISBN 978-80-7552-427-0

Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 500/2004 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

Předběžný termín obhajoby

2017/18 LS – PEF

Vedoucí práce

JUDr. Daniela Světlíková

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 27. 11. 2017

JUDr. Jana Borská, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 28. 11. 2017

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 28. 02. 2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Porovnání správní exekuce a exekuce soudním exekutorem" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucí bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 05. 03. 2018

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí mé bakalářské práce JUDr. Daniele Světlíkové za vstřícnost, cenné rady a připomínky.

Porovnání správní exekuce a exekuce soudním exekutorem

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá problematikou vymáhání pohledávek soudním exekutorem, správní a daňovou exekucí, kdy nedojde k dobrovolnému splnění povinnosti ze strany dlužníka. V teoretické části práce je uveden především přehled platné právní úpravy. Popisuje průběh exekučního řízení, jehož výkon se neřídí pouze jedním zákonem, ale podle toho, který orgán ho provádí, exekučním řádem, správním řádem nebo daňovým řádem. Podrobně jsou popsány mj. orgány provádějící exekuce, účastníci řízení, exekuční tituly, způsoby provádění exekuce. Praktická část je zaměřena na vymáhání daňových nedoplatků Pražskou správou sociálního zabezpečení, která poskytla základní statistická data z let 2010 – 2016. Jsou zde popsány způsoby vymáhání pohledávek a poznatky z praxe při provádění exekucí a dochází zde k poukázání na efektivitu a využitelnost jednotlivých způsobů vymáhání. Dále jsou analyzovány správní, resp. daňové exekuce a exekuce soudním exekutorem a je poukázáno na základní problémy, které souvisí s procesem vymáhání pohledávek. V závěru práce jsou navržena řešení, která mají zefektivnit proces vymáhání pohledávek.

Klíčová slova: pohledávka, exekuce, oprávněný, povinný, exekuční titul, soudní exekutor, exekuční příkaz, správní orgán, nedoplatek, způsoby exekuce

Comparison of administrative execution and execution performed by juridical distrainer

Abstract

The bachelor's thesis deals with the recovery of debts by a court enforcement agent, administrative and tax enforcement where duties are not performed voluntarily from the part of the debtor. The theoretical part primarily contains an overview of the valid legislation. It describes the course of enforcement proceedings, the performance of which is not governed by a single law, but by the Enforcement Code, Administrative Code or Tax Code, depending on which authority is performing it. Some aspects described in detail are the bodies performing enforcement, parties to proceedings, enforcement orders and means of enforcement. The practical part focuses on the recovery of tax arrears by the Prague Social Security Administration, which provided basic statistical data from the years 2010 - 2016. There is a description of the means of recovering debts and findings from experience during the performance of enforcements, and the effectiveness and usability of the individual recovery methods is illustrated. In addition, administrative or tax enforcements are analysed, as well as enforcement by a court enforcement agent, and the basic problems associated with the debt recovery process are illustrated. The thesis's conclusion contains proposed solutions to improve the effectiveness of the debt recovery process.

Keywords: debt, enforcement, entitled, liable, enforcement order, court enforcement agent, writ of enforcement, administrative body, arrears, means of enforcement

Obsah

1 Úvod.....	10
2 Cíl práce a metodika	12
2.1 Cíl práce	12
2.2 Metodika práce.....	12
3 Teoretická východiska	14
3.1 Přehled platné právní úpravy	14
3.2 Exekuce podle exekučního řádu.....	15
3.2.1 Účastníci řízení	15
3.2.2 Exekuční tituly.....	16
3.2.3 Soudní exekutor	16
3.2.4 Exekuční řízení	17
3.2.5 Exekuce pro peněžité plnění	22
3.2.6 Exekuce pro nepeněžité plnění	27
3.3 Exekuce podle správního řádu	29
3.3.1 Základní pojmy	29
3.3.2 Účastníci řízení	30
3.3.3 Exekuční správní orgán	30
3.3.4 Exekuční tituly.....	30
3.3.5 Podání žádosti o exekuci.....	31
3.3.6 Exekuce pro nepeněžité plnění	31
3.3.7 Způsoby provedení exekuce pro nepeněžité plnění.....	34
3.4 Exekuce podle daňového řádu	35
3.4.1 Základní pojmy	36
3.4.2 Účastníci řízení	37
3.4.3 Exekuční správní orgán	37
3.4.4 Exekuční tituly.....	37
3.4.5 Exekuce pro peněžité plnění	38
3.4.6 Způsoby vymáhání daňovou exekucí	39
4 Praktická část	43
4.1 Základní právní předpisy upravující sociální zabezpečení	44
4.2 Charakteristika pojistného na sociální zabezpečení.....	44
4.3 Poplatníci pojistného	44
4.4 Plátcí pojistného	45
4.5 Sankce za neplnění povinností v oblasti pojistného.....	47
4.6 Rozhodování Pražské správy sociálního zabezpečení	48
4.7 Výzva k zaplacení nedoplatku	50

4.8	Součinnost třetích osob	51
4.9	Narizení daňové exekuce	51
4.10	Způsoby provedení daňové exekuce	52
5	Zhodnocení výsledků	61
6	Závěr.....	64
6.1	Navrhovaná opatření	65
7	Seznam použitých zdrojů	67
8	Přílohy	68

1 Úvod

V naší současné společnosti si mnoho občanů zvyklo pořizovat věci tzv. na dluh. Bohužel se často nejedná o věci či služby, které lidé nezbytně potřebují (např. půjčky na dovolenou, vánoční dárky, nejmodernější elektroniku). Kvůli tomu vyhledávají nejen bankovní instituce, ale často různé soukromé firmy za účelem poskytnutí úvěru či půjčky. S tím jsou u soukromých subjektů spojeny mnohdy velmi vysoké úroky, což spolu s půjčenou částkou bývá nemožné splatit. Dlužník se tím dostává do dluhové pasti, která ho vede k nutnosti půjčit si další peníze na splácení dřívějšího úvěru nebo půjčky. Věřitelům - právníkům nebo fyzickým osobám - tak vznikají pohledávky jako jejich právo na peněžitě nebo nepeněžitě plnění z určitého závazku. Vedle výše popsanych dluhů vzniklých v soukromé sféře existují samozřejmě i dluhy v oblasti státní správy, o kterých rozhoduje správní orgán ve správním řízení. Pokud nedojde k dobrovolnému splnění povinností ze strany dlužníka, nakonec tento proces končí nuceným vymáháním - exekucí na majetek dlužníka.

Tato bakalářská práce se zaměřuje na problematiku vymáhání pohledávek. V průběhu let došlo k mnoha změnám právní úpravy v oblasti exekučního vymáhání pohledávek. Základními zákony v současné době jsou zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád; zákon č. 120/2001 Sb. o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), který upravuje exekuce prováděné v rámci pověření exekutorským úřadem. Dále se jedná o zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, který obsahuje úpravu správní exekuce, a zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, upravující exekuce daňové. Exekuce tedy zajišťují různé subjekty, které se liší šíří svého záběru.

Nejširší působnost včetně výběru exekučních způsobů a prostředků má soudní exekutor, který může vykonávat nejen rozhodnutí vydaná v občanském soudním řízení, v trestním řízení (pokud přiznávají právo nebo postihují majetek), ale i rozhodnutí jiných orgánů – např. rozhodnutí orgánů veřejné správy. Na rozdíl od exekuce soudním exekutorem existují i subjekty, které vykonávají rozhodnutí vydaná jen v rámci své působnosti (správní orgány). Tyto subjekty mohou správní exekucí vykonat jen tato svá rozhodnutí a nikoli rozhodnutí vydaná jiným subjektem.

V teoretické části bakalářské práce je popisována platná právní úprava exekuce soudním exekutorem podle exekučního řádu, platná právní úprava správní exekuce na nepeněžitě plnění podle správního řádu a na peněžitě plnění podle daňového řádu. Práce

popisuje průběh exekučního řízení se zaměřením na jednotlivé způsoby provádění exekuce.

V praktické části je provedena analýza jednotlivých způsobů exekuce u vybraného správního orgánu.

V závěru bakalářské práce na základě konkrétně zjištěných dat jsou navržena řešení problémů efektivity vymáhání pohledávek v dané oblasti.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem bakalářské práce je podrobnější zmapování právní úpravy exekučního řízení při správní a daňové exekuci a při exekuci soudním exekutorem včetně vysvětlení základních pojmů exekučního řízení.

Vybírání pojistného na sociální zabezpečení je jen jednou z mnoha činností orgánů sociálního zabezpečení a následné vymáhání nedoplatků pojistného je činností, která je mezi občany spíše opomíjena. Proto dílčím cílem je u vybraného správního orgánu – Pražské správy sociálního zabezpečení - vyhodnocení úspěšnosti vymáhání nedoplatku pojistného na sociální zabezpečení v průběhu pěti let jak prostřednictvím samotného správního orgánu, tak soudního exekutora a zjištění důvodů, které vedou k špatným výsledkům vymáhání, a identifikování vlivů, které způsobují růst nebo pokles vymáhaných nedoplatků.

Na základě konkrétně zjištěných dat a jejich vyhodnocení navrhnout řešení problémů k zlepšení efektivity vymáhání pohledávek včetně případného doplnění právní úpravy v dané oblasti.

2.2 Metodika práce

Základní metodou pro získávání informací v teoretické části bakalářské práce bude studium dokumentů. Nejdříve bude použita metoda deskripce a analýzy platných právních předpisů v jejich platném znění – zejména zákona č. 500/2004 Sb., (správní řád), zákona č. 280/2009 Sb., (daňový řád), zákona č. 120/2001 Sb., (exekuční řád), zákona č. 99/1963 Sb., (občanský soudní řád). Dále bude provedena analýza odborné literatury a případně i internetových zdrojů vztahujících se k danému tématu. Zvolení více zdrojů informací je velmi důležité pro zachování objektivity a možné srovnatelnosti získaných informací. Shromážděné podklady budou konzultovány s vedoucí bakalářské práce. Budou analyzovány předpoklady exekuce, exekuční tituly, způsoby exekuce a průběh exekučního řízení. Vysvětleny budou také základní pojmy týkající se dané problematiky – např. pohledávka, povinný, exekuční titul, správní orgán, soudní exekutor, exekuční příkaz, způsoby exekuce.

V praktické části bakalářské práce bude použita metoda sběru dat získaných od Pražské správy sociálního zabezpečení na základě žádosti o poskytnutí informací, rozbor jednotlivých způsobů vymáhání pohledávek, metoda polostrukturovaného rozhovoru s odbornou referentkou oddělení vymáhání pojistného PSSZ, dále metoda analýzy získaných dat a jejich komparace. Pomocí metody komparace bude zjištěno, jak se jednotlivá data vyvíjí v čase. I zde se použije metoda deskripce platných právních předpisů v jejich platném znění – zejména zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení. Rozbor vývoje a vymáhání nedoplatek pojistného na sociální zabezpečení bude proveden za období 2012 – 2016 formou grafů a tabulek. Za toto období bude vyčíslen počet plátců pojistného na sociální zabezpečení a dlužníků pojistného. Bude provedena analýza zaplacení exekučních titulů v závislosti na odeslaných výzvách. Dojde k porovnání nejčastěji prováděných způsobů daňové exekuce. Metodou komparace dojde k srovnání efektivity daňové exekuce ve sledovaném období jak v procentním, tak i v korunovém vyjádření. Ze získaných dat a poznatků bude provedeno porovnání provádění exekucí správním orgánem a soudním exekutorem.

V závěru práce bude provedena sumarizace zjištěných výsledků, jejich vyhodnocení a předložení možných návrhů na zlepšení stavu v oblasti vymáhání nedoplatek pojistného na sociální zabezpečení.

3 Teoretická východiska

V historii byl vždy nástroj, který vedl k vynucení dobrovolně nesplněných povinností uložených soudem nebo orgánem státní správy. Základem novodobého českého exekučního práva byl zákon č. 78/1896 ř. z., ze dne 27. května 1896 o zavedení zákon o řízení exekučním a zajišťovacím a dále zákon č. 79/1896 ř. z., o řízení exekučním a zajišťovacím (exekuční řád). V šedesátých letech minulého století došlo v době socialismu k rekodifikaci hmotného i procesního občanského práva. V občanském soudním řádu - zákon č. 99/1963 Sb. pojem exekuce nahradil termín výkon rozhodnutí, který byl prováděn soudy. Po zásadní změně společenských podmínek v naší zemi po roce 1989 se hledala další cesta k zefektivnění procesu vymáhání práva. Od dne 1. 9. 2001 nabyly účinnosti zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Tím došlo k zásadnímu průlomů do vymáhání práva, kdy byla přenesena část pravomocí soudu na soudní exekutory.

Pro oblast státní správy byl přijat zákon č. 500/2004 Sb., správní řád. Tomuto novému správnímu řádu předcházela první zákonná úprava správního řízení obsažená v zákoně č. 71/1967 Sb. Speciálním právním předpisem o daňovém řízení včetně řízení exekučního je zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád.

3.1 Přehled platné právní úpravy

Problematika exekučního řízení je upravena především následujícími právními předpisy:

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška ministerstva spravedlnosti č. 418/2001 Sb., o postupech při výkonu exekuční a další činnosti

Vyhláška ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem

Mezi exekučním řádem a občanským soudním řádem existuje vzájemná souvztažnost. Exekuční řád je ve vztahu k občanskému soudnímu řádu zákonem speciálním. Nejprve je tedy třeba použít ustanovení exekučního řádu, a teprve, pokud exekuční řád sám konkrétní úpravu nemá, použije se přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu.

Správní řád upravuje postup správního orgánu pro exekuci na nepeněžitá plnění. Pro exekuci na peněžitá plnění odkazuje správní řád na ustanovení daňového řádu.

Výše uvedené vyhlášky souvisejí s exekučním řádem. Vyhláška je podzákonný právní předpis, který může vydat ústřední orgán státní správy (v tomto případě ministerstvo spravedlnosti) jako prováděcí předpis k zákonu.

3.2 Exekuce podle exekučního řádu

3.2.1 Účastníci řízení

Oprávněný

Oprávněný je ten, komu má být na základě vykonatelného rozhodnutí něco plněno.

Povinný

Povinným je osoba, která na základě vykonatelného rozhodnutí dobrovolně oprávněnému něco nesplnila.

Manžel povinného

Účastníkem řízení může být i manžel povinného, pokud je exekucí postihován jeho majetek nebo majetek patřící do společného jmění manželů.

Procesní způsobilost

Procesní způsobilost znamená způsobilost před soudem samostatně jednat. Procesní způsobilost vzniká u fyzické osoby zletilostí, tedy dovršením osmnáctého roku. Před dosažením tohoto věku se nabývá procesní způsobilost přiznáním svéprávnosti nebo uzavřením manželství. Procesní způsobilost nemají osoby, kterým byla rozhodnutím soudu omezena svéprávnost. Ten, kdo není procesně způsobilý, musí být zastoupen.

3.2.2 Exekuční tituly

Exekučním titulem je listina vydaná oprávněným orgánem, která má předepsanou formu a která ukládá určité osobě povinnost plnit ve stanovené době.

„Exekučním titulem je

- a) vykonatelné rozhodnutí soudu nebo exekutora, pokud přiznává právo, zavazuje k povinnosti nebo postihuje majetek,*
- b) vykonatelné rozhodnutí soudu a jiného orgánu činného v trestním řízení, pokud přiznává právo nebo postihuje majetek,*
- c) vykonatelný rozhodčí nález,*
- d) notářský zápis se svolením k vykonatelnosti sepsaný podle zvláštního právního předpisu¹,*
- e) vykonatelné rozhodnutí a jiný exekuční titul orgánu veřejné moci,*
- f) jiná vykonatelná rozhodnutí a schválené smíry a listiny², jejichž výkon připouští zákon.“³*

Exekuce může být nařízena pouze na základě vykonatelného exekučního titulu, který splňuje současně materiální a formální náležitosti. Materiální náležitostí exekučního titulu je přesné označení oprávněného, povinného, rozsahu a obsahu stanovené povinnosti a také lhůty k plnění. Formální náležitostí exekučního titulu je jeho vykonatelnost, tedy v jaké lhůtě musí být uložena povinnost splněna.

3.2.3 Soudní exekutor

Podle ustanovení § 9 exekučního řádu soudním exekutorem může být pouze plně svéprávná, bezúhonná fyzická osoba s vysokoškolským vzděláním v oboru právo, která vykonala alespoň tříletou exekutorskou praxi a složila exekutorskou zkoušku. Soudní exekutor je jmenován do exekutorského úřadu ministrem spravedlnosti na návrh Exekutorské komory ČR. Úkony soudního exekutora se považují za úkony soudu. Při

---

¹ § 71a až 71c zákona č. 358/1992 Sb., ve znění zákona č. 30/2000 Sb.

² §12 zákona č. 328/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů

³ Zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád, v platném znění, § 40 odst. 1

výkonu exekuční činnosti má postavení úřední osoby. Exekuční činnost vykonává za úplatu na celém území České republiky.

Oprávněný si může vybrat jakéhokoliv exekutora ze seznamu soudních exekutorů, který vede Exekutorská komora ČR.

Státní dohled nad činností soudního exekutora vykonává Ministerstvo spravedlnosti a předseda okresního soudu, do jehož obvodu je exekutor jmenován. „*Ministerstvo při výkonu státního dohledu prověřuje zákonnost postupu soudního exekutora, dodržování kancelářského řádu a plynulost a délku exekučního řízení.*“⁴ Dohled provádí také Exekutorská komora ČR.

3.2.4 Exekuční řízení

Návrh

Exekuční řízení se zahajuje na návrh. Návrh se podává u soudního exekutora, který má být pověřen provedením exekuce. Do 15 dnů od doručení návrhu musí soudní exekutor požádat soud o pověření a nařízení exekuce.

Náležitosti návrhu jsou upraveny v § 38 exekučního řádu:

- označení exekutora, který má exekuci provést,
- jméno, příjmení a místo trvalého pobytu, případně datum narození (u fyzických osob) a obchodní firma nebo název, sídlo a identifikační číslo (u právnických osob) jako účastníků,
- vyličení rozhodných skutečností (označení exekučního titulu, tvrzení oprávněného, že povinný dobrovolně nesplnil povinnost uloženou exekučním titulem nebo ji splnil částečně),
- čeho se oprávněný domáhá (tzv. petit návrhu),
- musí být podepsán a datován.

K návrhu je třeba připojit stejnopis exekučního titulu opatřený potvrzením o jeho vykonatelnosti, ledaže exekuční titul vydal soud, který bude nařizovat exekuci.

Při rozhodování o návrhu na nařízení exekuce soud nezkoumá, zda povinný skutečně dobrovolně nesplnil vymáhanou povinnost, vychází pouze z tvrzení oprávněného. Povinný se posléze může bránit návrhem na zastavení exekuce.

---

⁴ Zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád, v platném znění, § 7 odst. 2

Příslušnost soudu

Věcně příslušným soudem je okresní soud.

Místně příslušným soudem je u fyzické osoby soud, v jehož obvodu má povinný místo svého trvalého pobytu, u právnické osoby soud, v jehož obvodu má povinný sídlo. Jestliže povinný nemá v České republice místo trvalého pobytu ani sídlo, je příslušný soud, v jehož obvodu má povinný majetek.

Nařízení exekuce

Soud může nařídit exekuci jen k vymožení plnění, které je uvedeno v exekučním titulu.

Soud vydá usnesení o nařízení exekuce a jejím provedením pověří soudního exekutora. V usnesení není stanoveno, jakým způsobem má být exekuce provedena.

Rejstřík zahájených exekucí

Rejstřík zahájených exekucí je elektronický seznam, který vede Ministerstvo spravedlnosti. Rejstřík je neveřejný, údaje do něho zapisují soudy nebo soudní exekutoři.

Součinnost třetích osob

Majetkové poměry povinného soudní exekutor zjišťuje zejména tím, že využívá součinnost osob. Informace takto získané slouží exekutorovi pro rozhodnutí, jakým způsobem bude exekuce provedena.

„Soudy, orgány státní správy a samosprávy, obce a jejich orgány, notáři a právnické a fyzické osoby, rozhodují-li o právech a povinnostech, jsou povinni sdělit exekutorovi na jeho písemnou žádost údaje o majetku povinného, které jsou jim známy z jejich úřední činnosti.“⁵

Exekuční příkaz

Jedná se o rozhodnutí soudního exekutora, ve kterém uvede způsob provedení exekuce. Platí zde princip přiměřenosti mezi výší vymáhané povinnosti a cenou předmětu, z něhož má být plnění uspokojeno. Pokud nepostačuje jeden ze způsobů provedení

---

⁵ Zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád, v platném znění, § 33 odst. 1

exekuce k uspokojení oprávněného, lze exekuci provést více způsoby současně nebo postupně.

Výzva ke splnění vymáhané povinnosti

Exekutor zašle povinnému výzvu podle ustanovení § 46 odst. 6 exekučního řádu ke splnění vymáhané povinnosti. Pokud povinný ve lhůtě 30 dnů ode dne doručení výzvy uhradí vymáhaný nárok oprávněného, jeho náklady a zálohu na snížené náklady exekuce, exekutor exekuci neprovede (zanikají účinky všech vydaných exekučních příkazů).

Majetek ve společném jmění manželů (tzv. SJM)

Důležitým rejstříkem je Seznam listin, který spravuje Notářská komora České republiky. Jedná se o veřejný seznam, do kterého se zapisuje vše, co mění zákonný majetkový režim manželů. Soudní exekutor je takovou listinou vázán

„1. jde-li o vydobytí závazku vzniklého po zápisu do Seznamu listin;

2. jde-li sice o vydobytí závazku vzniklého před zápisem do Seznamu listin, ovšem oprávněný s takto později zapsanou listinou vyslovil souhlas“⁶.

Exekucí lze postihnout majetek patřící do SJM, pokud se jedná o

- společný dluh manželů (oba manželé jsou povinnými osobami),
- dluh jednoho z manželů, který vznikl za dobu trvání manželství,
- výlučné dluhy. *„Vznikl-li dluh jen jednoho z manželů proti vůli druhého manžela, který nesouhlas projevil vůči věřiteli bez zbytečného odkladu poté, co se o dluhu dozvěděl, může být společné jmění postiženo jen do výše, již by představoval podíl dlužníka, kdyby bylo společné jmění zrušeno a vypořádáno podle § 742. To platí i v případě povinnosti manžela plnit výživné nebo jde-li o dluh z protiprávního činu jen jednoho z manželů nebo v případě, že dluh jen jednoho z manželů vznikl ještě před uzavřením manželství“⁷.*

---

⁶ Wolfová Jitka, Štika Martin, Soudní exekuce, 1. vydání, Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. 108 s. ISBN 978-80-7552-427-0

⁷ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění § 732

Zastavení exekuce

K zastavení exekuce (bez návrhu) dochází v situaci, kdy nařízená exekuce nevedla k uspokojení oprávněného (jedná se o tzv. bezvýslednou exekuci) a oprávněný se zastavením souhlasí. Exekuční řád uvádí speciální důvod zastavení exekuce a to v případě, kdy oprávněný nesloží exekutorovi přiměřenou zálohu na náklady exekuce. Ohledně dalších důvodů je třeba použít ustanovení občanského soudního řádu. Exekuční řízení může být zastaveno soudem v těchto případech:

„1) Výkon rozhodnutí bude zastaven, jestliže

a) byl nařízen, ačkoli se rozhodnutí dosud nestalo vykonatelným;

b) rozhodnutí, které je podkladem výkonu, bylo po nařízení výkonu zrušeno nebo se stalo neúčinným;

c) zastavení výkonu rozhodnutí navrhl ten, kdo navrhl jeho nařízení;

d) výkon rozhodnutí postihuje věci, které jsou z něho podle § 321 a 322 vyloučeny nebo majetek, ze kterého nelze vymáhanou pohledávku uspokojit;

e) průběh výkonu rozhodnutí ukazuje, že výtěžek, kterého jím bude dosaženo, nepostačí ani ke krytí jeho nákladů;

f) bylo pravomocně rozhodnuto, že výkon rozhodnutí postihuje majetek, k němuž má někdo právo nepřipouštějící výkon rozhodnutí (§267);

g) po vydání rozhodnutí zaniklo právo jím přiznané, ledaže byl tento výkon rozhodnutí již proveden; bylo-li právo přiznáno rozsudkem pro zmeškání, bude výkon rozhodnutí zastaven i tehdy, jestliže právo zaniklo před vydáním tohoto rozsudku;

h) výkon rozhodnutí je nepřípustný, protože je tu jiný důvod, pro který rozhodnutí nelze vykonat.

2) Výkon rozhodnutí bude zastaven též tehdy, jestliže povinný provedl z vymáhané peněžité pohledávky oprávněného srážku stanovenou zvláštními předpisy⁸ a odvedl tuto srážku příslušnému orgánu, a to v rozsahu, v jakém byl povinen tuto srážku provést.

3) Výkon rozhodnutí prodejem zástavy bude zastaven také tehdy, jestliže zaniklo zástavní právo.“⁹

Exekuce může být zastavena též na návrh účastníků řízení.

---

⁸§ 83 zákona ČNR č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů, § 8 a násl. zákona ČNR č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, § 5 a násl. zákona ČNR č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů

⁹ Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, v platném znění, § 268 odst. 1,2,3

Odvolání

Proti usnesení o nařízení exekuce lze podat odvolání k soudu, který usnesení vydal. O odvolání rozhoduje odvolací soud. Proti exekučnímu příkazu nelze podat opravný prostředek.

Proti vydanému exekučnímu příkazu se lze bránit:

- návrhem na zrušení exekučního příkazu,
- návrhem na zastavení exekuce,
- podáním vylučovací žaloby.

Dovolání

„Dovolání je mimořádným opravným prostředkem, kterým lze napadnout rozhodnutí odvolacího soudu (§236 o.s.ř.). Nelze ho podat proti všem rozhodnutím, nýbrž jen ve výslovně uvedených případech a také jen z důvodů, které zákon výslovně připouští. Kdy je dovolání přípustné stanoví taxativně ustanovení § 237 až 239 o.s.ř.“¹⁰

Náklady exekuce

„Oprávněný má právo na náhradu nákladů účelně vynaložených k vymáhání nároku (dále jen „náklady oprávněného“). Náklady oprávněného hradí oprávněnému povinný. Náklady exekuce hradí exekutorovi povinný“.¹¹Toto platí za předpokladu, že návrh oprávněného na nařízení exekuce je úspěšný. Exekuční řád též uvádí: „Dojde-li k zastavení exekuce, hradí náklady exekuce a náklady účastníků ten, který zastavení zavinil. V případě zastavení exekuce pro nemajetnost povinného hradí paušálně určené či účelně vynaložené výdaje exekutorovi oprávněný. Pro případ zastavení exekuce pro nemajetnost povinného si může oprávněný s exekutorem předem sjednat výši účelně vynaložených výdajů.“¹²

Do nákladů exekuce patří odměna exekutora, kterou stanoví vyhláška č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem.

Mezi další náklady exekuce patří náhrada paušálně určených či účelně vynaložených hotových výdajů, náhradu za ztrátu času při exekuci, náhrada za doručení písemností,

---

¹⁰ Tripes Antonín, Exekuce v soudní praxi, 3. vydání, Praha: C.H.Beck, 2006. 144 s. ISBN 80-7179-489-9

¹¹ Zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád, v platném znění, § 87 odst. 2,3

¹² Zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád, v platném znění, § 89

odměna a náhradu nákladů správce závodu, eventuálně daň z přidané hodnoty, náhrada účelně vynaložených cestovních výdajů.

3.2.5 Exekuce pro peněžité plnění

Základem exekuce pro peněžité plnění je exekuční titul, který ukládá povinnému zaplatit oprávněnému peněžní částku. *„Exekuci ukládající zaplacení peněžité částky lze provést*

- a) srážkami ze mzdy a jiných příjmů,*
- b) příkázáním pohledávky,*
- c) prodejem movitých věcí a nemovitých věcí,*
- d) postižením závodu,*
- e) správou nemovité věci,*
- f) pozastavením řídičského oprávnění.“¹³*

A) Exekuce srážkami ze mzdy a jiných příjmů

Obecně lze říci, že mzdou je odměna za vykonanou práci. Z hlediska terminologie je za mzdu ve smyslu používaném v občanském soudním řádu považován i plat, který je vyplácen zaměstnancům za vykonanou práci ve státní a veřejnoprávní sféře (např. stát, územně samosprávný celek). Do mzdy patří i další složky jako prémie, mzdové příplatky (osobní příplatek, příplatek za vedení), mzda za práci přesčas aj. Pro účely exekuce se do mzdy zahrnuje např. i náhrada mzdy za dobu čerpání dovolené nebo za nevyčerpanou dovolenou.

Jiným příjmem se podle ustanovení § 299 občanského soudního řádu rozumí zejména důchod, nemocenské, peněžité pomoci v mateřství, podpora v nezaměstnanosti a při rekvalifikaci, odstupné, náhrada za ztrátu na výdělku po dobu dočasné pracovní neschopnosti a náhrada za ztrátu na výdělku po skončení dočasné pracovní neschopnosti.

Srážkami ze mzdy lze postihnout rovněž dávky státní sociální podpory, které nejsou vypláceny jednorázově (přídavek na dítě, příspěvek na bydlení, rodičovský příspěvek).

Nelze vést exekuci srážkami ze mzdy manžela povinného, pokud se jedná o vymožení pohledávky vůči povinnému. Mzda se stává součástí SJM až jejím vyplacením a

---

¹³ Zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád, v platném znění, § 59 odst. 1

převzetím, a proto součástí SJM nemůže být teprve v budoucnu očekávaný nárok manžela povinného na mzdu.

Srážky ze mzdy nemohou postihovat mzdu v celém rozsahu. „*Povinnému nesmí být sražena z měsíční mzdy základní částka; způsoby jejího výpočtu stanoví nařízením vláda České republiky (dále jen „nezabavitelná částka“).*¹⁴ Jedná se o nařízení vlády č. 595/2006 Sb. Právní úprava srážek ze mzdy je založena na tzv. třetinovém systému. „*K uspokojení pohledávek oprávněného je určena první třetina čisté mzdy povinného. Druhá třetina čisté mzdy povinného je určena k uspokojení tzv. přednostních pohledávek oprávněného, a pokud to nepostačí, mohou se uspokojit i z třetiny první. Třetí třetina čisté mzdy povinného společně s nezabavitelnou částkou zůstává povinnému.*“¹⁵

„*Přednostní pohledávky jsou*

- a) *pohledávky výživného,*
- b) *pohledávky náhrady újmy způsobené poškozenému ublížením na zdraví,*
- c) *pohledávky náhrady újmy způsobené úmyslnými trestnými činy,*
- d) *pohledávky daní, poplatků a jiných obdobných peněžitých plnění,*
- e) *pohledávky náhrady přeplatků na dávkách nemocenského pojištění a důchodového pojištění,*
- f) *pohledávky pojistného na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pohledávky pojistného na veřejné zdravotní pojištění,*
- g) *příspěvek na úhradu potřeb dítěte svěřeného do pěstounské péče,*
- h) *pohledávky náhrady přeplatků na podpoře v nezaměstnanosti a podpoře při rekvalifikaci,*
- i) *pohledávky náhrady přeplatků na dávkách státní sociální podpory,*
- j) *pohledávky regresní náhrady podle zákona o nemocenském pojištění,*
- k) *pohledávky náhrady mzdy, platu nebo odměny a sníženého platu nebo snížené odměny, poskytované v období prvních 14 kalendářních dnů a od 1. ledna 2011 do 31. prosince 2013 v období prvních 21 kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény.*“¹⁶

---

¹⁴ Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, v platném znění, § 278

¹⁵ Wolfová Jitka, Štika Martin, Soudní exekuce, 1. vydání, Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. 169 s. ISBN 978-80-7552-427-0

¹⁶ Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, v platném znění, § 279 odst. 2

B) Exekuce příkázáním pohledávky

V této souvislosti jsou důležité pojmy:

dlužník povinného – fyzická nebo právnická osoba, vůči které má povinný pohledávku

arrestatorium – dlužníku povinného se zakáže, aby povinnému vyplatil pohledávku,

kteřá je postižena exekucí

inhibitorium – povinnému se zakáže, aby s postiženou pohledávkou jakkoli nakládal

Rozlišujeme:

a) příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu dle ustanovení § 303 a násl. občanského soudního řádu:

V exekučním příkazu musí být označen peněžní ústav a číslo účtu, z něhož má být pohledávka odepsána. Tímto způsobem lze postihnout pohledávky povinného z běžného účtu, z vkladového účtu nebo jiného účtu vedeného v jakémoliv měně u peněžního ústavu působícího v tuzemsku. Výjimky z inhibitoria jsou:

- jde-li o peněžní prostředky, které jsou povinným určeny pro výplatu mezd (platů), náhrad mezd (platů) a dalších plnění, která nahrazují odměnu za práci jeho zaměstnancům v nejbližším výplatním termínu po doručení exekučního příkazu peněžnímu ústavu,

- povinnému je umožněno si vybrat nejvýše jednu peněžní prostředky do výše dvojnásobku životního minima,

- povinnému je umožněno provést platbu, jejímž účelem je splnění vymáhané povinnosti na účet oprávněného nebo soudního exekutora.

„Jde-li o vydobytí dluhu, který patří do společného jmění manželů, nebo dluhu povinného, pro který lze nařídít výkon rozhodnutí na majetek ve společném jmění manželů, lze vést výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu manžela povinného u peněžního ústavu“¹⁷.

Zákaz nakládat s peněžními prostředky na účtu manžela povinného se nevztahuje na částku ve výši poloviny peněžních prostředků, které byly na účtu v okamžiku, kdy byl peněžnímu ústavu doručen exekuční příkaz, pokud tato částka převyšuje výši dvojnásobku životního minima jednotlivce. Peněžní prostředky vyplatí peněžní ústav manželovi povinného na jeho žádost.

---

¹⁷ Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, v platném znění, § 262a odst. 4

b) příkázáním jiných peněžitých pohledávek

V exekučním příkazu musí být označen dlužník povinného, specifikace pohledávky a uveden důvod jejího vzniku. Tímto způsobem lze postihnout např. pohledávku povinného vůči státu z titulu daňového přeplatku.

c) postižením jiných majetkových práv

V exekučním příkazu musí být uveden přesný popis majetkového práva, které má majetkovou hodnotu, není spojeno s osobou povinného a je převoditelné na jiného, a označen dlužník povinného. Tímto způsobem exekuce lze postihnout patenty, průmyslové vzory a ochranné známky, které byly povinnému uděleny. Jiným majetkovým právem, které je takto postižitelné, je např. právo povinného na dodání zboží z obchodního závazkového vztahu. *„Exekuci postižením jiných majetkových práv lze provést také postižením podílu povinného jako společníka nebo komanditisty ve společnosti nebo postižením členských práv a povinností povinného jako člena v družstvu (dále jen „postižení podílu společníka ve společnosti“).*¹⁸

C) Exekuce prodejem movitých věcí

Movitými věcmi jsou všechny ostatní věci, které občanský zákoník nedefinuje jako věci nemovité. Podle dřívější právní úpravy – zákon č. 40/1964 Sb. – bylo rozdělení na věci movité nebo nemovité. Nemovitosti byly definovány jako pozemky a stavby spojené se zemí pevným základem. „Z toho se a contrario odvozuje, že věci, které nelze kvalifikovat jako nemovitosti, jsou věcmi movitými. Tradičně se s věcmi movitými spojuje charakteristika, že jsou přemístitelné z místa na místo bez narušení jejich podstaty.“¹⁹

Věci vyloučené z exekuce jsou upraveny v ustanovení § 322 občanského soudního řádu:

- movité věci, které povinný nezbytně potřebuje k uspokojování hmotných potřeb svých a své rodiny, k plnění svých pracovních úkolů a věci, jejichž prodej by byl v rozporu s dobrými mravy (např. snubní prsten),

---

¹⁸ Zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád, v platném znění, § 63

¹⁹ Tripes Antonín, Exekuce v soudní praxi, 3. vydání, Praha: C.H.Beck, 2006. 383 s. ISBN 80-7179-489-9

- movité věci, které povinný nezbytně nutně potřebuje k výkonu své podnikatelské činnosti (např. pokud bude mít povinný pouze jediné výrobní zařízení – stroj nezbytný pro podnikatelský provoz),
- technické prostředky k vedení evidence investičních nástrojů,
- substituční jmění (souvisí s úpravou dědického práva, jedná se o situaci, kdy dědic je pouze poživitelem a nemůže s dědictvím volně nakládat, majetek má totiž přejít nikoliv na dědice, ale na svěřeneckého nástupce)
- věci, které povinný nabyl z majetkového prospěchu získaného trestným činem (podmínkou je již pravomocné odsouzení povinného pro úmyslný trestný čin a současně v důsledku tohoto trestného činu vznik škody na straně oprávněného).

„Výkonem rozhodnutí nemohou být postiženy věci, jejichž prodej je podle zvláštních předpisů zakázán, nebo které podle zvláštních předpisů výkonu rozhodnutí nepodléhají.“²⁰

Vylučovací (excindační) žaloba – pokud byly sepsány movité věci, které nepřipouští exekuci, může ten, kdo o sobě tvrdí, že mu svědčí právo k věci, podat proti oprávněnému vylučovací žalobu.

Exekuce prodejem nemovitých věcí

„Nemovité věci jsou pozemky a podzemní stavby se samostatným účelovým určením, jakož i věcná práva k nim, a práva, která za nemovité věci prohlásí zákon. Stanoví-li zákon, že určitá věc není součástí pozemku a nelze-li takovou věc přenést z místa na místo bez porušení její podstaty, je i tato věc nemovitá.“²¹

Místně příslušným soudem k nařízení exekuce je soud, v jehož obvodu je nemovitost. Exekuční příkaz musí obsahovat označení nemovitosti, která má být prodána. Exekutor k exekuci přistoupí, pokud je listinami vydanými nebo ověřenými státními orgány, případně doloženo veřejnými listinami notáře, že nemovitost je ve vlastnictví povinného.

²⁰ Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, v platném znění, § 321

²¹ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění § 498 odst. 1

D) Exekuce postižením závodu

„Obchodní závod (dále jen „závod“) je organizovaný soubor jmění, který podnikatel vytvořil a který z jeho vůle slouží k provozování jeho činnosti. Má se za to, že závod tvoří vše, co zpravidla slouží k jeho provozu.“²² Místně příslušným soudem k nařízení exekuce je soud, v jehož obvodu je závod. Exekuční příkaz musí obsahovat označení závodu, části závodu nebo podílu povinného jako spolumajitele závodu, který má být postižen.

E) Exekuce správou nemovité věci

Touto exekucí jsou postihovány užitky (např. nájem, pacht), které z nemovité věci plynou. Exekuční příkaz musí obsahovat označení nemovité věci, která má být postižena správou.

F) Exekuce pozastavením řídičského oprávnění

Exekuce pozastavením řídičského oprávnění je upravena v § 71a exekučního řádu. Exekuční příkaz na tento způsob exekuce může být vydán pouze, pokud je exekucí vymáhán nedoplatek výživného na nezletilé dítě anebo na zletilé dítě do 26 let věku, pokud se soustavně připravuje studiem na své budoucí povolání. Exekuční příkaz musí obsahovat sérii a číslo řídičského průkazu povinného.

Pokud povinný prokáže, že řídičské oprávnění potřebuje k uspokojování svých základních životních potřeb nebo osob, ke kterým má vyživovací povinnost, dojde k zrušení exekučního příkazu exekutorem. Jde o situaci, kdy povinným je řidič z povolání.

3.2.6 Exekuce pro nepeněžitě plnění

Pokud se jedná o nepeněžitě plnění, je způsob exekuce určován již samotným exekučním titulem, a tím odpadá možnost volby způsobu exekuce exekutorem. *„Způsob exekuce ukládající jinou povinnost než zaplacení peněžitě částky se řídí povahou uložené povinnosti. Takovou exekuci lze provést*

- a) vyklizením,*
- b) odebráním věci,*
- c) rozdělením společné věci,*

---

²² Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění § 502

d) *provedením prací a výkonů.*²³

A) Exekuce vyklizením

V exekučním titulu již musí být uvedeno, jaká nemovitá věc a v jakém rozsahu má být vyklizena (zda má být vyklizena jedna či více místností). *„Zjistí-li vykonavatel při vyklizení nemovité věci, stavby, bytu nebo místnosti (dále jen „vyklizení bytu“), že ten, kdo má být vyklizen, je pro nemoc upoután na lůžko, nebo že jde o ženu v šestinedělí nebo ve vyšším stupni těhotenství a že by výkon vyklizení mohl vážně ohrozit zdravotní stav takové osoby, není provedení výkonu přípustné; není-li předloženo potvrzení lékaře anebo je-li pochybnost o správnosti takového potvrzení, vykonavatel vyžádá vyšetření odborného lékaře.“*²⁴

B) Exekuce odebráním věci

Předmětem tohoto způsobu exekuce mohou být jen věci movité. V exekučním titulu by měla být věc přesně identifikována (např. u motorového vozidla uvést registrační značku, druh a typ vozidla a výrobní číslo motoru).

C) Exekuce rozdělením společné věci

V exekučním titulu je stanoveno, že společná movitá věc nebo nemovitost má být prodána a její výtěžek rozdělen mezi spoluvlastníky nebo rozdělena jinak než prodejem (např. vytyčení hranic na pozemku).

D) Exekuce provedením prací a výkonů

Rozlišují se dva způsoby:

- provedení prací a výkonů – zastupitelné plnění (uložená povinnost může být provedena i někým jiným než povinným),
- provedení prací a výkonů – nezastupitelné plnění (uloženou povinnost musí povinný splnit osobně).

---

²³ Zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád, v platném znění, § 59 odst. 2

²⁴ Vyhláška ministerstva spravedlnosti č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy, v platném znění, § 65

3.3 Exekuce podle správního řádu

Důležité je vymezit, co je předmětem úpravy správního řádu. „*Tento zákon upravuje postup orgánů moci výkonné, orgánů územních samosprávných celků²⁵ a jiných orgánů, právnických a fyzických osob, pokud vykonávají působnost v oblasti veřejné správy (dále jen „správní orgán“)*“.²⁶

Orgány moci výkonné jsou ministerstva, v jejichž čele stojí člen vlády; ústřední orgány státní správy, v jejichž čele není člen vlády (např. Český statistický úřad, Úřad pro ochranu osobních údajů); správní úřady s celostátní působností (např. Česká obchodní inspekce, Česká energetická inspekce); specializované územní správní úřady (např. úřady práce, finanční úřady).

Mezi orgány územních samosprávných celků patří zejména obecní a krajské úřady.

Jinými orgány veřejné správy jsou např. profesní komory jako veřejnoprávní korporace (Česká advokátní komora, Česká lékařská komora).

Mezi fyzické a právnické osoby vykonávající působnost v oblasti veřejné správy patří např. stanice technické kontroly motorových vozidel.

Veřejnou správu lze charakterizovat jako službu veřejnosti.

3.3.1 Základní pojmy

Správní řízení

Správní řízení je postup správního orgánu, ve kterém má vydané rozhodnutí dvojí povahu. Buď se jedná o konstitutivní rozhodnutí, která zakládají, mění nebo ruší konkrétní práva nebo povinnosti fyzické či právnické osoby, nebo deklaratorní rozhodnutí, která prohlašují (deklarují), že taková osoba práva nebo povinnosti má nebo nemá.

Správní exekuce

Správní exekuce je posledním stadiem správního řízení, jehož cílem je vymožení povinností, které ukládá správní rozhodnutí a která nebyla dobrovolně splněna.

---

²⁵ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů

²⁶ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, § 1 odst. 1

3.3.2 Účastníci řízení

Oprávněný

Oprávněným je ten, v jehož prospěch má být plněno podle exekučního titulu, nebo správní orgán, který vydal rozhodnutí v prvním stupni nebo schválil smír.

Povinný

Podle ustanovení § 103 odst. 1 správního řádu je povinným ten, kterému byla exekučním titulem uložena povinnost peněžitého nebo nepeněžitého plnění a který tuto povinnost ve stanovené lhůtě dobrovolně nesplnil.

Procesní způsobilost

Jedná se o způsobilost účastníka činit v řízení úkony samostatně v rozsahu, v jakém mu zákon přiznává svéprávnost.

„Plně svéprávným se člověk stává zletilostí. Zletilosti se nabývá dovršením osmnáctého roku věku.“²⁷

„Před nabytím zletilosti se plně svéprávnosti nabývá přiznáním svéprávnosti, nebo uzavřením manželství. Svéprávnost nabytá uzavřením manželství se neztrácí ani zánikem manželství, ani prohlášením manželství za neplatné.“²⁸

Procesní způsobilost nemají osoby, kterým byla rozhodnutím soudu omezena svéprávnost.

Účastník, který nemá procesní způsobilost, musí být zastoupen.

3.3.3 Exekuční správní orgán

Jedná se o správní orgán, který je podle správního řádu nebo zvláštního zákona oprávněn k exekuci.

3.3.4 Exekuční tituly

Exekučním titulem je podle ustanovení § 104 správního řádu buď vykonatelné rozhodnutí vydané ve správním řízení anebo ve sporném řízení uzavřený smír, který musí být schválen správním orgánem a je vykonatelný.

---

²⁷ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění § 30 odst. 1

²⁸ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění § 30 odst. 2

Právní moc a vykonatelnost rozhodnutí

Rozhodnutí nabylo právní moci:

- jestliže bylo účastníkům řádně oznámeno,
- jestliže se proti rozhodnutí nelze odvolat.

Rozhodnutí je vykonatelné:

- jestliže nabylo právní moci,
- jestliže odvolání nemá odkladný účinek (odkladný účinek znamená, nestanoví-li zákon jinak, že v důsledku odvolání nenastává právní moc, vykonatelnost, ani jiné právní účinky rozhodnutí)
- jestliže uplynula lhůta stanovená k plnění.

3.3.5 Podání žádosti o exekuci

O exekuci u exekučního správního orgánu může požádat

- správní orgán, který vydal rozhodnutí v prvním stupni nebo schválil smír,
- oprávněný z exekučního titulu.

Je na zvážení správního orgánu nebo oprávněného z exekučního titulu, zda využijí k exekuci správní exekuční orgán nebo zda zvolí cestu provedení exekuce pomocí soudu nebo soudním exekutorem. Je možné požádat jen jeden z uvedených subjektů, protože nelze provádět jednu exekuci současně prostřednictvím všech subjektů. *„Rozhodující v tomto směru v praxi budou i časové možnosti těchto orgánů pro urychlený výkon rozhodnutí a také druhy exekučních prostředků, jimiž tyto orgány disponují pro účinné vymožení povinností uložených povinným účastníkům řízení.“*²⁹

3.3.6 Exekuce pro nepeněžitá plnění

Postup pro exekuci na nepeněžitá plnění upravuje správní řád.

Příslušnost exekučního správního orgánu

Podle ustanovení § 107 odst. 1, 2 správního řádu je pro exekuci na nepeněžitá plnění příslušným exekučním správním orgánem

---

²⁹ Grossová Marie Emílie, Exekuce na peněžitá plnění v současné právní praxi, 5. vydání, Praha: Linde Praha a.s., 2007. 124 s. ISBN 978-80-7201-621-1

- správní orgán, který vydal rozhodnutí (schválil smír) v prvním stupni, je-li orgánem moci výkonné,
- obecní úřad nebo krajský úřad, pokud jako správní orgán vydal rozhodnutí (schválil smír) v prvním stupni, nebo je-li takovým správním orgánem jiný orgán územního samosprávného celku,
- na žádost jiného správního orgánu, který vydal rozhodnutí (schválil smír) v prvním stupni provede exekuci obecní úřad obce s rozšířenou působností, v jehož správním obvodu má správní orgán sídlo.

Exekuční výzva

„Nehrozí-li vážné nebezpečí, že účel exekuce bude zmařen, může exekuční správní orgán před nařízením exekuce vyzvat povinného ke splnění nepeněžitě povinnosti exekuční výzvou a určit mu náhradní lhůtu, v níž má být splněna.“³⁰

Pokud povinný svoji povinnost v náhradní lhůtě nesplní, exekuční správní orgán nařídí exekuci.

Exekuční příkaz

Exekuční správní orgán nařizuje exekuci exekučním příkazem. Exekuční příkaz může být vydán:

- z moci úřední (ex offi),
- na žádost oprávněného z exekučního titulu,
- na žádost jiného správního orgánu než toho, který vydal rozhodnutí (schválil smír) v prvním stupni.

V exekučním příkazu je uveden způsob, jakým bude exekuce provedena. Proti exekučnímu příkazu se nelze odvolat, ale lze proti němu podat námitky. O námitkách rozhoduje exekuční správní orgán.

Zastavení exekuce

„Exekuční správní orgán prováděnou exekuci na žádost nebo z moci úřední usnesením, proti kterému se nelze odvolat, zastaví, jestliže

- a) *po nařízení exekuce povinnost zanikla,*

---

³⁰ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, § 109 odst. 1

- b) po nařízení exekuce zaniklo právo provádět exekuci nebo byl zrušen exekuční titul, který je podkladem pro exekuci,*
- c) o zastavení exekuce požádal ten, na jehož žádost podle § 110 písm. b) a c) byla exekuce nařízena,*
- d) průběh exekuce ukazuje, že by její pokračování bylo spojeno s mimořádnými nebo nepoměrnými obtížemi,*
- e) se zjistí, že exekuce byla nařízena k vymožení neexistující povinnosti nebo vůči neexistujícímu povinnému,*
- f) provedení exekuce je nepřípustné, protože před nařízením exekuce existoval důvod, pro který exekuci nebylo možno provést, nebo*
- g) je provedení exekuce nepřípustné, protože po jejím nařízení nastal jiný důvod vyplývající ze zvláštního zákona nebo stavu věci, pro který nelze exekuci provést.³¹*

Exekuce se zastavuje usnesením, proti němuž není odvolání přípustné, ale lze proti usnesení o zastavení podat námitky.

Náklady exekuce

Exekuční náklady jsou upraveny v ustanovení § 116 správního řádu.

Obecně lze říci, že náklady exekuce hradí povinný.

Pokud byla exekuce zastavena na žádost toho, kdo o nařízení exekuce požádal, hradí náklady exekuce ten, kdo o zastavení exekuce požádal.

Povinný hradí náklady exekuce vždy, pokud:

- byl vydán exekuční příkaz nebo
- došlo k odebrání věci při exekuci odebráním movité věci nebo
- došlo k vyklizení při exekuci přímým vynucením.

Exekuční náklady tvoří paušální částka ve výši 2.000,- Kč a náhrada hotových výdajů, které vznikly při provádění exekuce.

Námitky

Jedná se o řádný opravný prostředek, který slouží k obraně proti usnesením nebo jiným úkonům exekučního správního orgánu, vůči nimž nelze podat odvolání. O

---

³¹ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, § 115

námitkách rozhoduje exekuční správní orgán, který vydal námitkami napadené usnesení nebo chce provést v exekučním řízení jiný úkon. Proti jeho rozhodnutí o námitkách se nelze odvolat.

3.3.7 Způsoby provedení exekuce pro nepeněžitě plnění

„ Exekuce k vymožení nepeněžitě povinnosti se řídí povahou uložené povinnosti. Lze ji nařídit a provést těmito způsoby:

- a) náhradním výkonem v případě zastupitelných plnění,*
- b) přímým vynucením v případě nezastupitelných plnění, zejména vyklizením, odebráním movité věci a předvedením, nebo*
- c) ukládáním donucovacích pokut.“³²*

A) Exekuce provedením náhradního výkonu

Podle ustanovení § 119 odst. 1 správního řádu jestliže exekuční titul ukládá povinnému, aby provedl nějakou práci nebo výkon, které může provést i osoba odlišná od povinného, vydá exekuční správní orgán exekuční příkaz, kterým pověří k provedení prací nebo výkonů takovou osobu, pokud tato osoba s tím souhlasí. V tomto pověření musí být přesně specifikována práce nebo výkon, které mají být vykonány třetí osobou. Potřebné náklady hradí povinný.

B) Exekuce přímým vynucením

Způsoby exekuce přímým vynucením jsou uvedeny v § 120 správního řádu. Jedná se konkrétně o následující způsoby:

- a) Vyklizením nemovitosti, stavby, bytu, místnosti nebo jiných prostor (dále jen „objekt“) Pokud povinný má podle exekučního titulu povinnost vyklidit objekt, vydá exekuční správní orgán exekuční příkaz a exekuci provede. Exekuci nelze provést, jestliže se vyklizení týká osoby, jejíž zdravotní stav by mohl být provedením vyklizení vážně ohrožen. Vyklizení se provede vždy, pokud je vyklízený objekt ve stavu, který bezprostředně ohrožuje život nebo zdraví osob.

---

³² Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, § 112

b) Odebráním movité věci

Pokud povinný má podle exekučního titulu povinnost vydat nebo dodat movitou věc, vydá exekuční správní orgán exekuční příkaz, ve kterém věc přesně označí. Movitá věc se odebere povinnému nebo tomu, kdo ji má u sebe.

c) Předvedením

Exekuční příkaz se doručuje orgánům, které mají předvedení provést (policie).

C) Exekuce ukládáním donucovacích pokut

je upravena v ustanovení § 129 správního řádu.

Pokud nelze splnění povinnosti na povinném vymáhat dvěma shora uvedenými způsoby ad A), B), ukládají se povinnému postupně donucovací pokuty, a to až do výše nákladů, jež by činila exekuce provedením náhradního výkonu, a nelze-li náhradní výkon provést, tak až do výše 100 000,- Kč. Příjem z pokut je příjmem rozpočtu exekučního správního orgánu, který ji uložil.

3.4 Exekuce podle daňového řádu

Tak jako u správního řádu je třeba nejprve vymezit předmět úpravy daňového řádu.

„ Tento zákon upravuje postup správců daní, práva a povinnosti daňových subjektů a třetích osob, které jim vznikají při správě daní. “³³

„Správa daně je postup, jehož cílem je správné zjištění a stanovení daní a zabezpečení jejich úhrady. “³⁴

„Daní se pro účely tohoto zákona rozumí

- a) peněžité plnění, které zákon označuje jako daň, clo nebo poplatek,*
- b) peněžité plnění, pokud zákon stanoví, že se při jeho správě postupuje podle tohoto zákona,*
- c) peněžité plnění v rámci dělené správy. “³⁵*

Jedná se o daně plynoucí do veřejného rozpočtu (tj. státní rozpočet, státní finanční aktiva, rezervní fond organizační složky státu, rozpočet územního samosprávného celku,

---

³³ Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, § 1 odst. 1

³⁴ Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, § 1 odst. 2

³⁵ Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, § 2 odst. 3

rozpočet státního fondu, Národní fond, rozpočet Evropské unie, další rozpočet, který zákon označuje za veřejný rozpočet), ale i výdaj z příjmové části veřejného rozpočtu, tzv. „vratka“.

Příslušenstvím daně jsou úroky, penále, pokuty a náklady řízení, pokud jsou uloženy podle daňového zákona.

3.4.1 Základní pojmy

Správce daně

„Správce daně je správní orgán nebo jiný státní orgán (dále jen „orgán veřejné moci“) v rozsahu, v jakém mu je zákonem nebo na základě zákona svěřena působnost v oblasti správy daní.“³⁶

Správní orgán

„Správním orgánem se pro účely tohoto zákona rozumí orgán moci výkonné, orgán územního samosprávného celku, jiný orgán a právnická nebo fyzická osoba, pokud vykonává působnost v oblasti veřejné správy.“³⁷

Jedná se zejména o finanční úřady, Odvolací finanční ředitelství, Generální finanční ředitelství, Ministerstvo financí, obce, celní orgány.

Daňový subjekt

„Daňovým subjektem je osoba, kterou za daňový subjekt označuje zákon, jakož i osoba, kterou zákon označuje jako poplatníka nebo jako plátce daně.“³⁸

Kdo je poplatníkem nebo plátcem daně jasně definoval již zrušený zákon č.337/1992 Sb., o správě a daní poplatků. *„Poplatníkem se rozumí osoba, jejíž příjmy, majetek nebo úkony jsou přímo podrobena dani. Plátcem daně se rozumí osoba, která pod vlastní majetkovou odpovědností odvádí správci daně daň vybranou od poplatníků nebo sraženou poplatníkům.“³⁹*

---

³⁶ Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, § 10 odst. 1

³⁷ Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, § 10 odst. 2

³⁸ Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, § 20 odst. 1

³⁹ Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, § 6 odst. 2,3

Nedoplatek

„Nedoplatek je částka daně, která není uhrazena, a uplynul již den splatnosti této daně; nedoplatek je rovněž neuhrazené příslušenství daně, u kterého již uplynul den splatnosti, popřípadě též neuhrazená částka zajištěné daně.“⁴⁰

Způsoby vymáhání nedoplatku

Nedoplatek může být správcem daně vymáhán daňovou exekucí nebo pro vymáhání lze zvolit soudního exekutora, nedoplatek lze rovněž vymáhat prostřednictvím insolvenčního řízení nebo přihlášením do veřejné dražby.

Zvolený způsob vymáhání nedoplatku musí být takový, aby výše nákladů spojených s vymáháním, které bude povinen uhradit daňový subjekt, nebyla ve zjevném nepoměru k výši nedoplatku.

3.4.2 Účastníci řízení

Oprávněný

Osobou oprávněnou je správce daně.

Dlužník

Dlužníkem je ten, kdo má neuhrazený splatný nedoplatek.

Procesní způsobilost

Daňové subjekty a třetí osoby mohou při správě daní samostatně jednat v rozsahu, v jakém jsou svéprávné.

Podrobnosti k procesní způsobilosti jsou již uvedeny v kapitole 3.3.1.

3.4.3 Exekuční správní orgán

Jedná se o správní orgán, který je podle daňového řádu oprávněn k exekuci.

3.4.4 Exekuční tituly

„ Exekučním titulem je

a) výkaz nedoplatků sestavený z údajů evidence daní,

---

⁴⁰ Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, § 153 odst. 1

- b) *vykonatelné rozhodnutí, kterým je stanoveno peněžité plnění, nebo*
- c) *vykonatelný zajišťovací příkaz.* ⁴¹

3.4.5 Exekuce pro peněžité plnění

Postup exekuce na peněžité plnění upravuje daňový řád.

Daňová exekuce

Jedná se o vynucené splnění povinnosti peněžitého plnění určeného do veřejných rozpočtů, které nebylo včas zapláceno a které provádí sám správce daně.

Pokud není postup při daňové exekuci upraven v daňovém řádu jako zákonu speciálním, použije se obecná úprava v občanském soudním řádu.

Exekuční příkaz

Daňová exekuce se nařizuje vydáním exekučního příkazu podle ustanovení § 178 odst. 1 daňového řádu. V exekučním příkazu je uveden způsob provedení daňové exekuce. Proti exekučnímu příkazu nelze podat odvolání, ale lze proti němu uplatnit námitky.

Vyloučení majetku z daňové exekuce

Po nařízení daňové exekuce se provede vyloučení majetku z daňové exekuce dle ustanovení § 179 daňového řádu v řízení zahájeném na návrh osoby, jejíž majetek byl postižen neoprávněně. Rozhodnutí o vyloučení majetku provede správce daně. Ten je povinen zahájit řízení o vyloučení majetku z daňové exekuce i z moci úřední, pokud zjistí, že je postižen majetek, který nepřipouští provedení exekuce. Daňový řád speciální ustanovení o vymezení majetku, na který se daňová exekuce nevztahuje, neobsahuje, proto se využije ustanovení obecné úpravy v občanském soudním řádu.

Zastavení daňové exekuce

„ Správce daně na návrh příjemce exekučního příkazu nebo z moci úřední daňovou exekuci zcela nebo zčásti zastaví, pokud

- a) *pro její nařízení nebyly splněny zákonné podmínky,*
- b) *odpadl důvod, pro který byla daňová exekuce nařízena,*

---

⁴¹ Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, § 178 odst. 1

- c) *povolí posečkání úhrady nedoplatku,*
- d) *bylo pravomocně rozhodnuto, že postihuje majetek, k němuž náleží právo nepřipouštějící exekuci, nebo věci nepodléhající exekuci,*
- e) *zaniklo právo vymáhat nedoplatek,*
- f) *předpokládaný výtěžek nepostačí ani ke krytí exekučních nákladů,*
- g) *by pokračování v daňové exekuci bylo spojeno s nepoměrnými obtížemi,*
- h) *bylo nařízeno více daňových exekucí a k úhradě vymáhaného nedoplatku postačí pouze některá z nich, nebo*
- i) *je tu jiný důvod, pro který nelze v daňové exekuci pokračovat.*⁴²

Proti rozhodnutí o zastavení daňové exekuce se nelze odvolat.

Exekuční náklady

Exekuční náklady je povinen hradit dlužník, pokud daňová exekuce byla provedena oprávněně.

Exekučními náklady jsou podle ustanovení § 183 daňového řádu:

- náklady za nařízení daňové exekuce, které činí 2% z částky, pro kterou je daňová exekuce nařízena, nejméně 500 Kč a nejvýše 500 000,- Kč,
- náklady za výkon prodeje, které činí 2% z částky, pro kterou je daňová exekuce nařízena, nejméně 500 Kč a nejvýše 500 000,- Kč,
- hotové výdaje vzniklé při provádění daňové exekuce.

3.4.6 Způsoby vymáhání daňovou exekucí

„ Daňovou exekuci lze provést pouze těmito způsoby

- a) *srážkami ze mzdy*
- b) *příkázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb,*
- c) *příkázáním jiné peněžité pohledávky,*
- d) *postižením jiných majetkových práv,*
- e) *prodejem movitých věcí, nebo*
- f) *prodejem nemovitých věcí.*⁴³

⁴² Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, § 181 odst. 2

⁴³ Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, § 178 odst. 5

A) Daňová exekuce srážkami ze mzdy

Plátce mzdy provádí srážky ze mzdy a z jiných příjmů dlužníka do výše nedoplatku, která je uvedena v exekučním příkazu.

Za jiný příjem dle ustanovení § 299 odst. 1 občanského soudního řádu jsou považovány např. odměna z dohody o pracovní činnosti nebo dohody o provedení práce, odměna za pracovní nebo služební pohotovost, odměna členů zastupitelstva územních samosprávných celků, dávky státní sociální podpory a pěstounské péče, které nejsou vypláceny jednorázově, a další příjmy, které dlužníkovi nahrazují odměnu za práci nebo jsou poskytovány vedle ní.

B) Daňová exekuce příkázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb

Tato exekuce se provede odepsáním peněžních prostředků z běžného, vkladového nebo jiného účtu dlužníka vedeného v jakémkoliv měně u peněžních ústavů, zejména bank, do výše nedoplatku uvedeného v exekučním příkazu, jak upravuje ustanovení § 190 odst. 1 daňového řádu.

Jestliže jsou na účtu manžela dlužníka uloženy finanční prostředky, které patří do společného jmění manželů, lze tento účet postihnout pouze v případě, že byl zřízen pro oba manžele (= majitelem účtu jsou oba manželé).

„Tento způsob exekuce tedy nelze použít na prostředky, které má dlužník uloženy na účtu jiné osoby, i když má k tomuto účtu dispoziční právo, a tedy může tyto své prostředky vybrat z účtu, použít je k platbám nebo s nimi jinak nakládat. Na takové prostředky lze dosáhnout pouze daňovou exekucí příkázáním jiné pohledávky vůči majiteli účtu, na kterém má dlužník uloženy své peněžní prostředky.“⁴⁴

C) Daňová exekuce příkázáním jiné peněžité pohledávky

V ustanovení § 191 odst. 1 daňového řádu je uvedeno, že tento způsob exekuce se použije na jinou pohledávku dlužníka než je nárok na mzdu nebo na pohledávku z účtu u poskytovatele platebních služeb.

Jedná se např. o již shora zmíněné prostředky, které má dlužník uloženy na účtu jiné osoby, i když má k tomuto účtu dispoziční právo.

---

⁴⁴ Kobík Jaroslav, Kohoutková Alena, Daňový řád s komentářem, 2. aktualizované vydání, Olomouc: Nakladatelství ANAG, 2013. 926 s. ISBN 978-80-7263-769-0

Touto exekucí lze postihnout i pohledávku dlužníka, která se stane splatnou teprve v budoucnu i v případě, že dlužníkovi budou dílčí pohledávky z téhož právního důvodu postupně vznikat v budoucnu.

D) Daňová exekuce postižením jiných majetkových práv

Jedná se o jiná majetková práva, která nejsou spojena s osobou dlužníka a jsou převoditelná na jinou osobu. „*Za jiné majetkové právo je považován zejména podíl v obchodní společnosti a členská práva a povinnosti v družstvu.*“⁴⁵

Tímto způsobem exekuce lze rovněž postihnout jiné majetkové právo dlužníka na vydání nebo dodání movité věci, kdy v exekučním příkazu se zakáže jejich vydání nebo dodání dlužníkovi a nařídí se jejich vydání nebo dodání správci daně. Správce daně upřesní způsob, místo a dobu plnění pohledávky. Věci získané tímto způsobem správce daně zpeněží postupem stanoveným pro daňovou exekuci prodejem movitých věcí.

E) Daňová exekuce prodejem movitých věcí

Tímto způsobem exekuce lze postihnout podle ustanovení § 203 odst. 1 daňového řádu movité věci, jejichž vlastníkem je dlužník nebo spoluvlastnický podíl dlužníka na movité věci.

V exekučním příkazu se zakáže dlužníkovi, aby se sepsanými věcmi nakládal. Soupis movitých věcí provede daňový exekutor.

Pro movité věci vyloučené z daňové mobiliární exekuce se použijí obecná ustanovení občanského soudního řádu.

F) Daňová exekuce prodejem nemovitosti

Tímto způsobem exekuce lze postihnout nemovitost, jejímž vlastníkem je dlužník nebo spoluvlastnický podíl dlužníka na nemovitosti.

Od okamžiku oznámení exekučního příkazu dlužníkovi nesmí tento nemovitost převést na jinou osobu nebo ji zatížit.

Tato exekuce se vztahuje i na všechny součásti a příslušenství nemovitosti.

---

⁴⁵ Kobík Jaroslav, Kohoutková Alena, Daňový řád s komentářem, 2. aktualizované vydání, Olomouc: Nakladatelství ANAG, 2013. 930 s. ISBN 978-80-7263-769-0

*„Součástí věci je vše, co k ní podle její povahy náleží a co nemůže být od věci odděleno, aniž se tím věc znehodnotí“.*⁴⁶ Např. součástí pozemku je dům na pozemku nebo rostlinstvo vzrostlé na pozemku.

*„Příslušenství věci je vedlejší věc vlastníka u věci hlavní, je-li účelem vedlejší věci, aby se jí trvale užívalo společně s hlavní věcí v rámci jejich hospodářského určení. Byla-li vedlejší věc od hlavní věci přechodně odloučena, nepřestává být příslušenstvím.“*⁴⁷ Např. příslušenstvím pozemku je zahradní altán na pozemku.

---

⁴⁶ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění § 505

⁴⁷ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění § 510 odst. 1

4 Praktická část

Z předešlých kapitol v teoretické části bakalářské práce je zřejmé, že oblast vymáhání pohledávek je velice široká. Praktická část je zaměřena na vymáhání nedoplatků pojistného na sociální zabezpečení Pražské správy sociálního zabezpečení. Pojistné na sociální zabezpečení tvoří příjem státního rozpočtu ve výši cca 33 %, z něhož jsou formou přerozdělování prostředků zajišťovány základní funkce státu, a to politické, sociální i ekonomické. Pražská správa sociálního zabezpečení poskytla statistická data za období let 2010 – 2016. Další informace poskytla formou polostrukturovaného rozhovoru pracovnice oddělení vymáhání pojistného PSSZ, která pracuje již 11 let na pozici odborné referentky.

Sociální zabezpečení je důležitou součástí státní sociální politiky. Pomáhá lidem v nepříznivých sociálních situacích, jako je např. nemoc, stáří, nezaměstnanost. Sociální zabezpečení provádějí orgány sociálního zabezpečení, z nichž nejdůležitější je Česká správa sociálního zabezpečení (dále jen ČSSZ).

ČSSZ je organizační složkou státu a jejím nadřízeným orgánem státní správy je Ministerstvo práce a sociálních věcí. ČSSZ mj. řídí a kontroluje činnost okresních správ sociálního zabezpečení.

„Okresní správy sociálního zabezpečení se zřizují pro obvody, které jsou shodné s územními obvody okresů.“⁴⁸

„Na území hlavního města Prahy vykonává působnost okresní správy sociálního zabezpečení Pražská správa sociálního zabezpečení. Na území města Brna vykonává působnost okresní správy sociálního zabezpečení Městská správa sociálního zabezpečení Brno.“⁴⁹

Okresní správy sociálního zabezpečení (dále jen OSSZ) mají velmi širokou působnost v oblasti sociálního zabezpečení a pro účely této bakalářské práce je důležité následující ustanovení:

„Okresní správy sociálního zabezpečení vybírají pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti včetně záloh podle zvláštního zákona⁵⁰ a vymáhají pohledávky ve věcech pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní

---

⁴⁸ Zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, v platném znění § 6 odst. 1

⁴⁹ Zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, v platném znění § 6 odst. 2

⁵⁰ Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů

politiku zaměstnanosti včetně pohledávek v těchto věcech na základě mezinárodních smluv; přitom jsou oprávněny provádět správní výkon rozhodnutí.“⁵¹

4.1 Základní právní předpisy upravující sociální zabezpečení

Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 582/1991Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška Ministerstva práce a sociálních věcí č. 161/1998 Sb., o promíjení penále správami sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů

4.2 Charakteristika pojistného na sociální zabezpečení

Příjmem státního rozpočtu je pojistné na sociální zabezpečení.

Do pojistného na sociální zabezpečení patří

- pojistné na důchodové pojištění
- pojistné na nemocenské pojištění,
- příspěvek na státní politiku zaměstnanosti.

Příjmem státního rozpočtu je také penále, přírážka k pojistnému na sociální zabezpečení a pokuty ukládané dle zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.

4.3 Poplatníci pojistného

Poplatníkem pojistného je osoba, která je povinna platit ze svých příjmů pojistné.

Pojistné jsou povinni platit tyto poplatníci:

- a) „zaměstnavatelé, jimiž se pro účely tohoto zákona rozumějí právnické nebo fyzické osoby, které zaměstnávají alespoň jednoho zaměstnance, organizační složky státu, v nichž jsou zařazeni zaměstnanci v pracovním poměru nebo činní na základě dohody o pracovní

---

⁵¹ Zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, v platném znění § 6 odst. 4 písm. r)

činnosti nebo dohody o provedení práce, a služební úřady, v nichž jsou státní zaměstnanci zařazeni k výkonu státní služby“⁵²

b) zaměstnanci, podle zákona č. 589/1992 Sb., se za zaměstnance považují zejména zaměstnanci v pracovním poměru, zaměstnanci činní na základě dohody o pracovní činnosti a dohody o provedení práce, fyzické osoby, které jsou jmenovány nebo voleny do funkce vedoucího správního úřadu, členové zastupitelstev územních samosprávných celků, kteří jsou pro výkon funkce dlouhodobě uvolněni, soudci, poslanci a senátoři Parlamentu ČR, členové vlády, státní zaměstnanci podle zákona o státní službě, členové kolektivních orgánů právnické osoby a další osoby dle zákona.

c) osoby samostatně výdělečně činné,

d) osoby dobrovolně účastné důchodového pojištění (jedná se např. o osoby, které jsou vedeny v evidenci uchazečů o zaměstnání na úřadu práce, a není jim poskytována podpora v nezaměstnanosti).

4.4 Plátcí pojistného

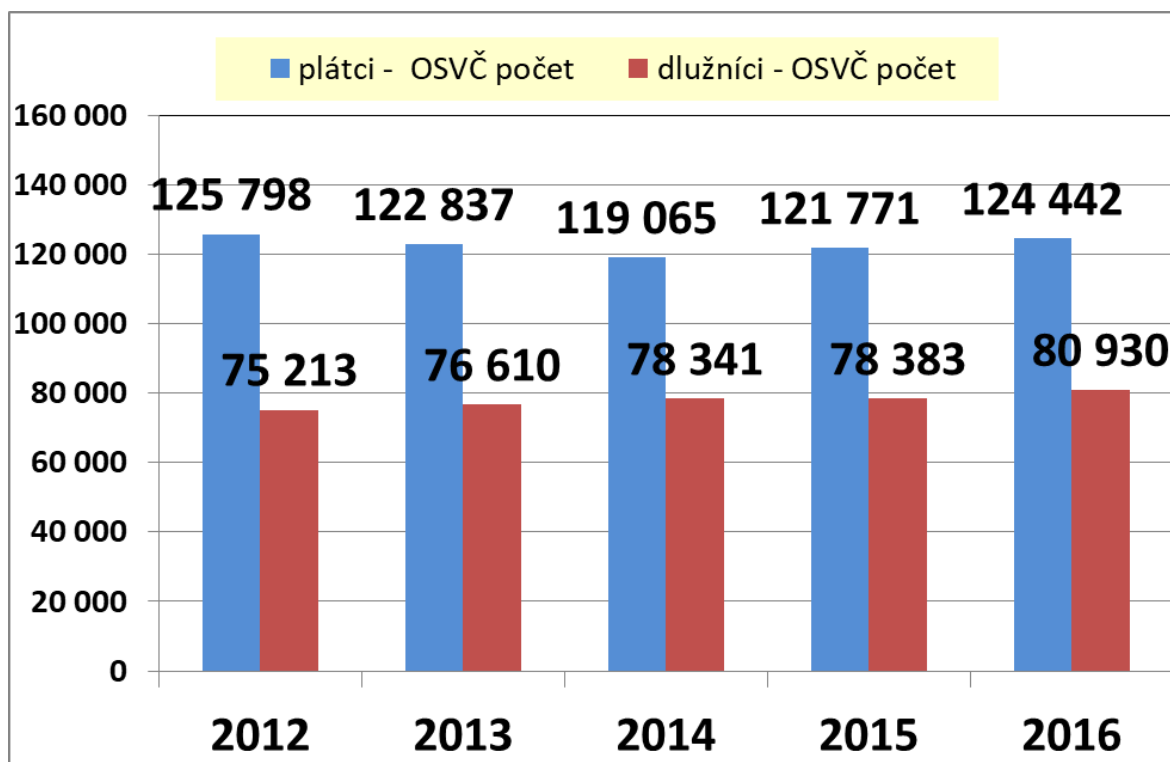
Plátcem pojistného je osoba, která má povinnost vypočítat pojistné a odvést je na účet místně příslušné okresní správy sociálního zabezpečení. Plátcem pojistného jsou zaměstnavatelé, osoby samostatně výdělečně činné a osoby dobrovolně účastné důchodového pojištění.

Pojistné, které je povinen platit zaměstnanec, za něho odvádí zaměstnavatel.

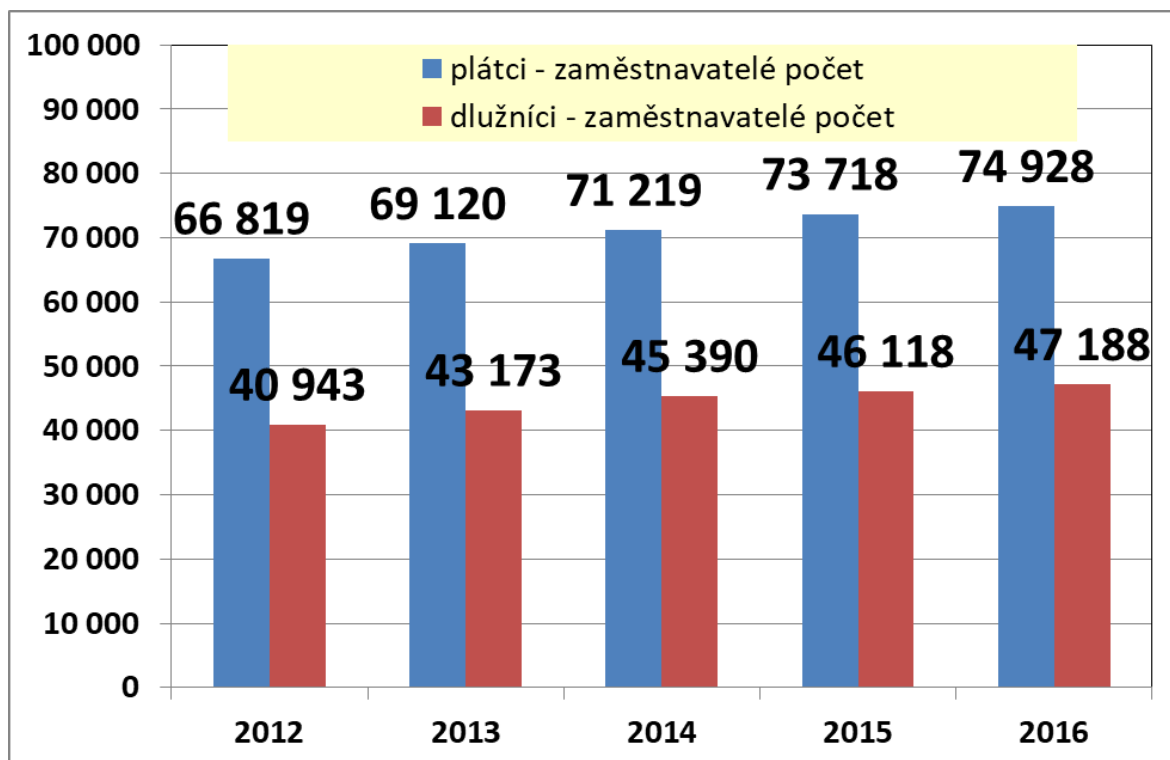
⁵² Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti v platném znění § 3 odst. 1 písm. a)

Graf č. 1 Počet plátců a dlužníků pojistného OSVČ

Zdroj: PSSZ, vlastní zpracování

Graf č. 2 Počet plátců a dlužníků pojistného zaměstnavatelů

Zdroj: PSSZ, vlastní zpracování

Pražská správa sociálního zabezpečení v letech 2012-2016 evidovala cca okolo 120 000 plátců pojistného - osob samostatně výdělečně činných a počet plátců - zaměstnavatelů v uvedeném období stoupl z 66 819 na 74 928.

Počet dlužníků pojistného u osob samostatně výdělečně činných vzrostl ze 75 213 v roce 2012 na 80 930 v roce 2016 a u dlužníků pojistného zaměstnavatelů se zvýšil ze 40 943 v roce 2012 na 47 188 v roce 2016. Lze tedy konstatovat, že počet dlužníků v obou skupinách se zvyšuje zhruba o 1 000 ročně.

V roce 2016 počet dlužníků k počtu plátců pojistného v obou skupinách dosáhl přes 60 %, tzn., že z pěti plátců pojistného dluží tři.

4.5 Sankce za neplnění povinností v oblasti pojistného

Penále

Penále je plátce pojistného povinen zaplatit, pokud nezaplatil pojistné ve stanovené lhůtě nebo pojistné zaplatil v nižší částce, než ve které mělo být zapláceno. Penále činí 0,05% dlužné částky za každý kalendářní den, který následuje po dni splatnosti pojistného a naposledy se platí za den, ve kterém bylo dlužné pojistné zapláceno. Při povolení splátek u dlužného pojistného činí penále 0,025 % z dlužné částky za každý kalendářní den trvání prodlení, a to ode dne splatnosti první splátky dluhu.

Přirážka k pojistnému na sociální zabezpečení

Přirážku k pojistnému na sociální zabezpečení uloží Pražská správa sociálního zabezpečení (dále jen PSSZ) zaměstnavateli na základě rozhodnutí orgánu inspekce práce nebo zdravotnického orgánu v případě, že výrobní zařízení nevyhovuje předpisům k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci nebo zdravotnickým nebo hygienickým předpisům.

Pokuty

Za nesplnění povinností nepeněžité povahy (např. nepoužití předepsaného tiskopisu vydaného ČSSZ, neuschovávání účetních záznamů po předepsanou dobu) může PSSZ uložit zaměstnavateli nebo osobě samostatně výdělečně činné pokutu až do výše 20 000,- Kč za každé jednotlivé nesplnění nebo porušení povinností a až do výše 100 000,- Kč za opakované nesplnění nebo porušení povinností, za kterou již byla pokuta uložena.

Pravděpodobná výše pojistného

Pokud zaměstnavatel nesplní povinnost podávat přehledy o výši pojistného nebo osoba samostatně výdělečně činná nesplnila povinnost podat přehled o příjmech a výdajích, může PSSZ rozhodnutím stanovit pravděpodobnou výši pojistného na základě údajů, které má k dispozici.

4.6 Rozhodování Pražské správy sociálního zabezpečení

Platební výměr

PSSZ platebním výměrem rozhoduje o pojistném, zálohách na pojistné, penále a o přírážce k pojistnému na sociální zabezpečení. Proti platebnímu výměru lze podat odvolání ve lhůtě 15 dnů od jeho doručení. Platební výměr je vykonatelný bez ohledu na právní moc 15. den od jeho doručení.

Výkaz nedoplatků

PSSZ výkazem nedoplatků rozhoduje o dlužných částkách na pojistném a penále. Je vykonatelný dnem vyhotovení.

„Proti výkazu nedoplatků lze okresní správě sociálního zabezpečení, která výkaz nedoplatků vydala, podat do 8 dnů od doručení písemné námitky, pokud zaměstnavatel nesouhlasí s existencí dluhu na pojistném a penále nebo s jeho výší; důvod podání námitek je zaměstnavatel povinen v námitkách uvést. Námitky nemají odkladný účinek.“⁵³

„Na základě námitek okresní správa sociálního zabezpečení do 30 dnů od jejich doručení vydá rozhodnutí, kterým výkaz nedoplatků buď potvrdí, byla-li výše nedoplatků stanovena správně, nebo zruší. Pokud okresní správa sociálního zabezpečení nerozhodne o námitkách ve lhůtě uvedené ve větě první, pozbývá výkaz nedoplatků platnost.“⁵⁴

Povolení splátek pojistného a penále

Na písemnou žádost plátce pojistného může Pražská správa sociálního zabezpečení povolit placení dlužného pojistného a penále ve splátkách. Doba splácení dluhu nesmí být delší než 36 měsíců.

---

⁵³ Zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, v platném znění § 104g odst. 3

⁵⁴ Zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, v platném znění § 104g odst. 4

Pražská správa sociálního zabezpečení v roce 2012 povolila 3 549 splátkových režimů a tento institut postupně klesal až k číslu 1 719 v roce 2016.

Pracovníci PSSZ byl položen dotaz, jak se postupuje při rozhodování o povolení splátek pojistného a penále u jednotlivých žadatelů. „PSSZ vždy důkladně prověřuje historii každého dlužníka a splátky povoluje těm, kteří neměli v minulosti opakované problémy s placením pojistného na sociální zabezpečení. Dále PSSZ provádí důkladnou kontrolu dodržování splátkového režimu a při jeho nedodržení včas zruší povolení splátek a zahájí vymáhání nezaplacené pohledávky.“

Prominutí penále

Na základě písemné žádosti plátce pojistného může Pražská správa sociálního zabezpečení z důvodu odstranění tvrdosti zcela nebo zčásti prominout penále, pokud jeho výše nepřesahuje 200 000,- Kč a jsou splněny podmínky stanovené předpisy Evropských společenství pro poskytnutí veřejné podpory de minimis.

Podmínky pro prominutí penále:

- plátce pojistného zaplatil pojistné splatné do dne vydání rozhodnutí příslušné správy sociálního zabezpečení o prominutí penále,
- na plátce pojistného není podán návrh na zahájení insolvenčního řízení,
- plátce pojistného nevstoupil do likvidace.

Promlčení pojistného

Podle ustanovení § 18 zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti se právo předepsat dlužné pojistné promlčuje za 10 let ode dne splatnosti.

Právo vymáhat pojistné se promlčuje za 10 let od právní moci platebního výměru, jímž bylo vyměřeno.

Odpisy dlužného pojistného a penále

PSSZ může nedobytné dlužné pojistné, penále a pokutu odepsat.

Nedobytnost znamená, že

- dluh na pojistném a penále byl bezvýsledně vymáhán na plátcí pojistného,
- je pravděpodobné, že náklady vymáhání by byly vyšší než jeho výsledek,
- zaměstnavatel byl vymazán z obchodního rejstříku a dluh nepřešel na právního nástupce,

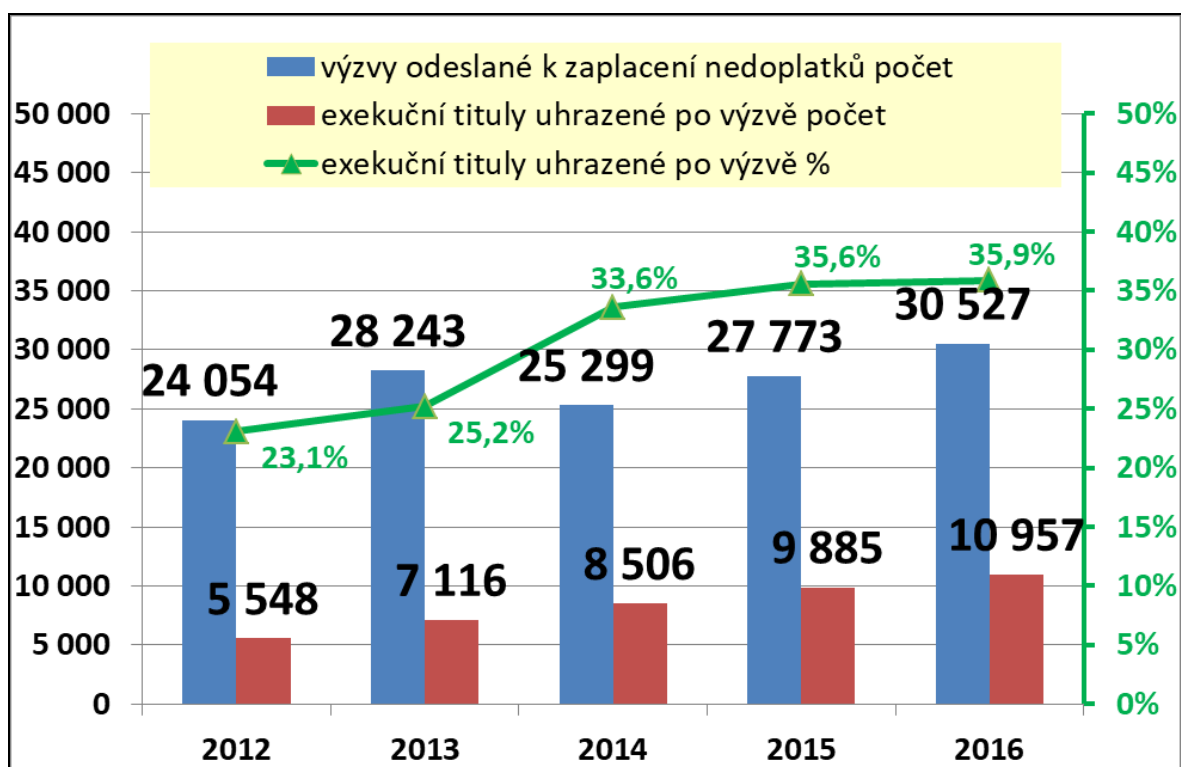
- fyzická osoba zemřela a dluh nepřešel na dědice.

Dluh na pojistném a penále v souhrnné výši do 100,- Kč se odepíše k tíži OSSZ.

4.7 Výzva k zaplacení nedoplatku

Nehrozí-li nebezpečí z prodlení, PSSZ před nařízením daňové exekuce vyzývá dlužníka k dobrovolnému splnění daňového nedoplatku v náhradní lhůtě 8 dnů. Po marném uplynutí uvedené lhůty dojde k nařízení daňové exekuce.

Graf č. 3 Počet odeslaných výzev OSVČ a zaměstnavatelům k zaplacení nedoplatků a počet exekučních titulů uhrazených po výzvě

Zdroj: PSSZ, vlastní zpracování

Ve sledovaných letech 2012-2016 rostl počet odeslaných výzev OSVČ a zaměstnavatelům s výjimkou roku 2014. Důvodem většiny klesajících hodnot sledovaných ukazatelů v roce 2014 byly důsledky doznívající celosvětové hospodářské krize a provedená reorganizace PSSZ spočívající ve sloučení některých jejích územních pracovišť. Zvyšujícimu se počtu odeslaných výzev odpovídal i stálý růst úspěšnosti těchto výzev – zvýšil se v každém roce počet uhrazených exekučních titulů po odeslané výzvě. Graf

znázorňuje i neustále rostoucí procentní úspěšnost poměru odeslaných výzev k počtu zaplacení nedoplatků k uhrazeným exekučním titulům po výzvě. V roce 2016 procentní úspěšnost dosáhla 35,9 % oproti roku 2012, kdy byla 23,2 %.

Z výše uvedených údajů vyplývá, že použití výzvy má čím dál větší význam a opodstatnění, protože stoupá počet zaplacených nedoplatků a tím se zároveň snižuje množství případů, kdy nemusí dojít k nařízení daňové exekuce.

4.8 Součinnost třetích osob

Na základě vyžádání PSSZ jsou povinny zejména

- zdravotní pojišťovny poskytnout údaje, které jsou ze zákona oprávněny shromažďovat,
- poskytovatelé platebních služeb poskytnout čísla účtů, údaje o jejich majitelích, stavech peněžních prostředků na účtech a o jejich pohybu a údaje o úvěrech, vkladech a depozitech.

Uvedené údaje se poskytují v rozsahu nezbytně nutném a bezúplatně.

4.9 Nařízení daňové exekuce

PSSZ jako správce daně nařídí daňovou exekuci vydáním exekučního příkazu. Ten musí splňovat jak obecné požadavky pro rozhodnutí podle § 102 odst. 1 daňového řádu, tak i náležitosti uvedené v § 178 odst. 2 daňového řádu. Jedná se tedy o:

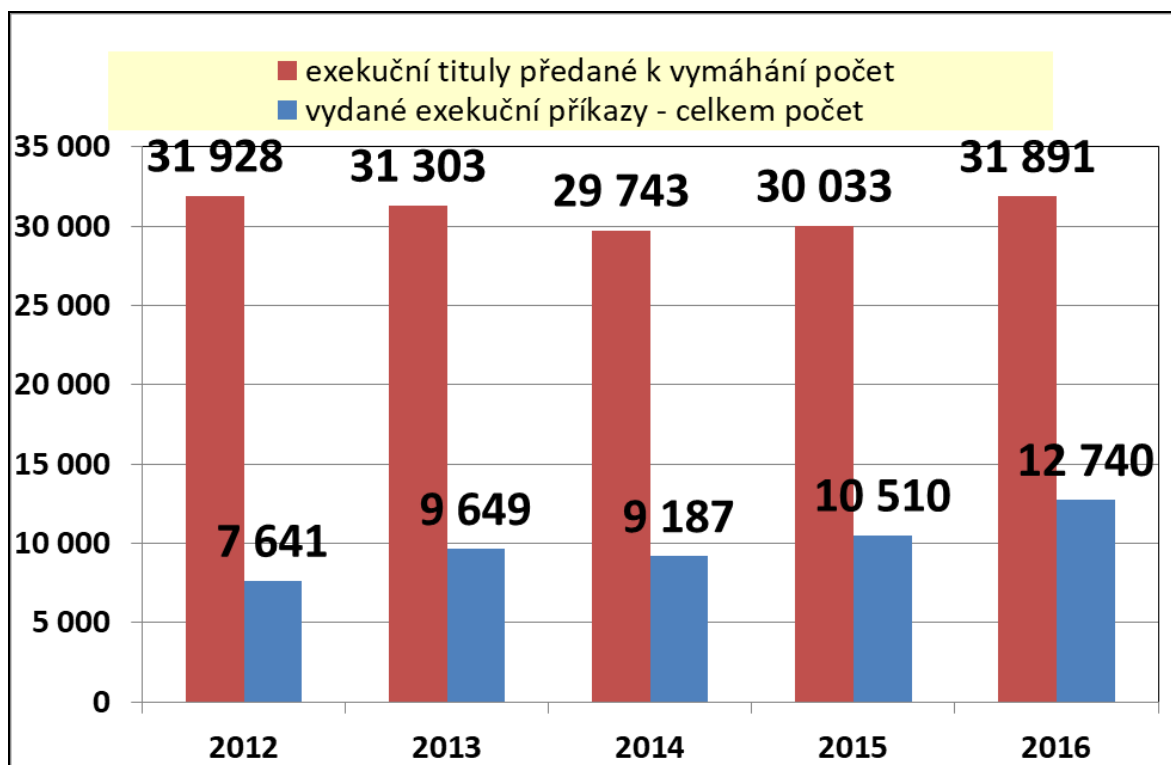
- označení správce daně, který rozhodnutí vydal,
- číslo jednací,
- označení příjemce rozhodnutí,
- výrok, který příjemci rozhodnutí stanovuje určitou povinnost, ve výroku musí být uveden právní předpis, podle kterého bylo rozhodováno a číslo účtu, na které má být platba poukázána,
- stanovení lhůty k plnění,
- poučení o opravném prostředku,
- podpis úřední osoby s uvedením jejího jména a pracovního zařazení a otisk úředního razítka,
- datum, kdy bylo rozhodnutí podepsáno.

Dalšími náležitostmi jsou:

- vymezení způsobu provedení daňové exekuce,

- uvedení částky nedoplatku, pro kterou je exekuce nařizována,
- uvedení částky exekučních nákladů,
- odkaz na exekuční titul.

Graf č. 4 Počet exekučních titulů předaných k vymáhání a počet vydaných exekučních příkazů OSVČ a zaměstnavatelům

Zdroj: PSSZ, vlastní zpracování

Počet vydaných exekučních příkazů OSVČ a zaměstnavatelům ve sledovaných letech 2012-2016 postupně stoupal z výjimkou roku 2014. Např. v roce 2016 bylo vydáno 12 740 exekučních příkazů, což odpovídá tomu, že exekuční příkaz byl vydán u 39,9 % titulů předaných v uvedeném roce k vymáhání.

4.10 Způsoby provedení daňové exekuce

Pracovnice PSSZ byla dotázána, zda PSSZ k vymáhání daňových nedoplatků využívá činnosti soudních exekutorů. „PSSZ v současnosti již několik let nevyužívá soudních exekutorů k vymáhání nedoplatků na pojistném. PSSZ mohla do roku 2012 využívat spolupráce se soudními exekutory pouze po předchozím souhlasu ČSSZ. Volba

konkrétního soudního exekutora byla na uvážení PSSZ, která se zvoleným exekutorem uzavřela smlouvu o provedení exekuční činnosti. Jednalo se především o případy, kdy správní exekuce i soudní výkon rozhodnutí byly neúspěšné. Od vymáhání nedoplatků na pojistném prostřednictvím soudních exekutorů se začalo postupně ustupovat, protože v případech zastavení exekuce pro nemajetnost dlužníka musela PSSZ hradit soudnímu exekutorovi paušálně určené nebo účelně vynaložené výdaje. V roce 2012 PSSZ zaplatila soudním exekutorům za dobihající exekuce z předcházejících let na nákladech exekuce cca 2 mil. Kč. V několika případech se také stalo, že soudní exekutor převedl se značným zpožděním vymoženou částku na účet PSSZ.“

Daňová exekuce srážkami ze mzdy

Dlužníkem vůči PSSZ se stane zaměstnanec, který dříve podnikal jako fyzická osoba, a z doby podnikání mu zůstaly neuhrazené daňové nedoplatky, následně vstoupil jako zaměstnanec do pracovního poměru a začal pobírat mzdu nebo plat.

V exekučním příkazu PSSZ přikáže plátcí mzdy, aby od okamžiku, kdy mu bude doručen exekuční příkaz, prováděl ze mzdy dlužníka stanovené srážky a nevyplácel sražené částky dlužníkovi.

Exekuční příkaz se doručuje dlužníkovi a plátcí mzdy do vlastních rukou.

Pořadí pohledávek se řídí dnem, kdy byl plátcí mzdy doručen exekuční příkaz. Stejně pořadí mají pohledávky došlé téhož dne. Pokud nestačí částka na ně připadající k jejich plnému uspokojení, uspokojí se poměrně.

Jakmile exekuční příkaz nabude právní moci, zašle PSSZ plátcí mzdy vyrozumění o právní moci do vlastních rukou. Plátce mzdy je potom povinen vyplácet PSSZ částky sražené ze mzdy dlužníka.

Změní-li dlužník po nařízení daňové exekuce plátce mzdy, vztahuje se nařízení daňové exekuce srážkami ze mzdy i na mzdu dlužníka u nového plátce mzdy. Tomuto plátcí mzdy PSSZ doručí stejnopis původního exekučního příkazu a rozhodnutí, ve kterém mu uloží pokračovat v daňové exekuci srážkami ze mzdy a současně uvede aktuální výši nedoplatku. Pořadí, které vymáhaný nedoplatek získal u původního plátce mzdy, zůstává zachováno. Proti tomuto rozhodnutí nelze podat odvolání, ale je možné uplatnit námitky.

Za změnu plátce mzdy se považuje i vyplácení dávek nemocenského pojištění.

V případě jakékoliv změny zaměstnavatele je dlužník tuto skutečnost povinen do 8 dnů ode dne změny oznámit PSSZ. Stejnou povinnost ve stejné lhůtě mají i dosavadní a nový pláte mzdy dlužníka.

Pokud dlužník, dosavadní pláte mzdy nebo nový pláte mzdy nesplní oznamovací povinnost ve stanovené lhůtě, může jim PSSZ uložit pořádkovou pokutu do výše 50.000,- Kč.

Jestliže pláte mzdy neprovede ze mzdy dlužníka srážky řádně a včas, má PSSZ právo podat u soudu tzv. poddlužnickou žalobu proti pláti mzdy a požadovat vyplacení částek, které měly být sraženy.

Nelze provádět srážky ze mzdy ve větším rozsahu, než dovoluje zákon, i když s tím dlužník souhlasí. Naopak je možné, aby PSSZ na návrh dlužníka ze závažných důvodů rozhodla o provádění nižších srážek ze mzdy, než stanoví zákon.

Jakmile je pohledávka PSSZ uspokojena, přestane pláte mzdy provádět srážky ze mzdy.

Pracovníci PSSZ byla položena otázka, s jakými nejčastějšími problémy při způsobu exekuce srážkami ze mzdy se setkává. *„Jedná se zejména o ty případy, kdy dlužník pracuje „na černo“ bez řádné pracovní smlouvy nebo mu zaměstnavatel vyplácí minimální mzdu, ale fakticky dostává mzdu vyšší. Pokud dlužníka exekuce „dostihne“, často okamžitě skončí pracovní poměr. U srážek z důchodu je problémem nízký důchod dlužníka, takže srážky nemohou být provedeny.*

Daňová exekuce příkázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb

Touto formou exekuce se provede odepsání peněžních prostředků dlužníka z jeho účtu vedeného v jakékoliv měně do výše pohledávky PSSZ. Tento způsob exekuce je nařizován zejména u dlužníků zaměstnavatelů a OSVČ, kde je předpoklad, že na jejich účtu se budou nacházet postižitelné peněžní prostředky.

Podle ustanovení § 190 odst. 2 daňového řádu v exekučním příkazu se přikáže poskytovateli platebních služeb, aby od okamžiku, kdy mu bude doručen exekuční příkaz, nevyplácel peněžní prostředky z účtu dlužníka, neprováděl na ně započtení ani jinak s nimi nenakládal, a to do výše částky uvedené v exekučním příkazu. To se týká také peněžních prostředků, které dojdou na účet dlužníka do 6 měsíců ode dne vyrozumění o právní moci exekučního příkazu.

Exekuční příkaz se doručí nejprve poskytovateli platebních služeb do vlastních rukou a teprve poté dlužníkovi.

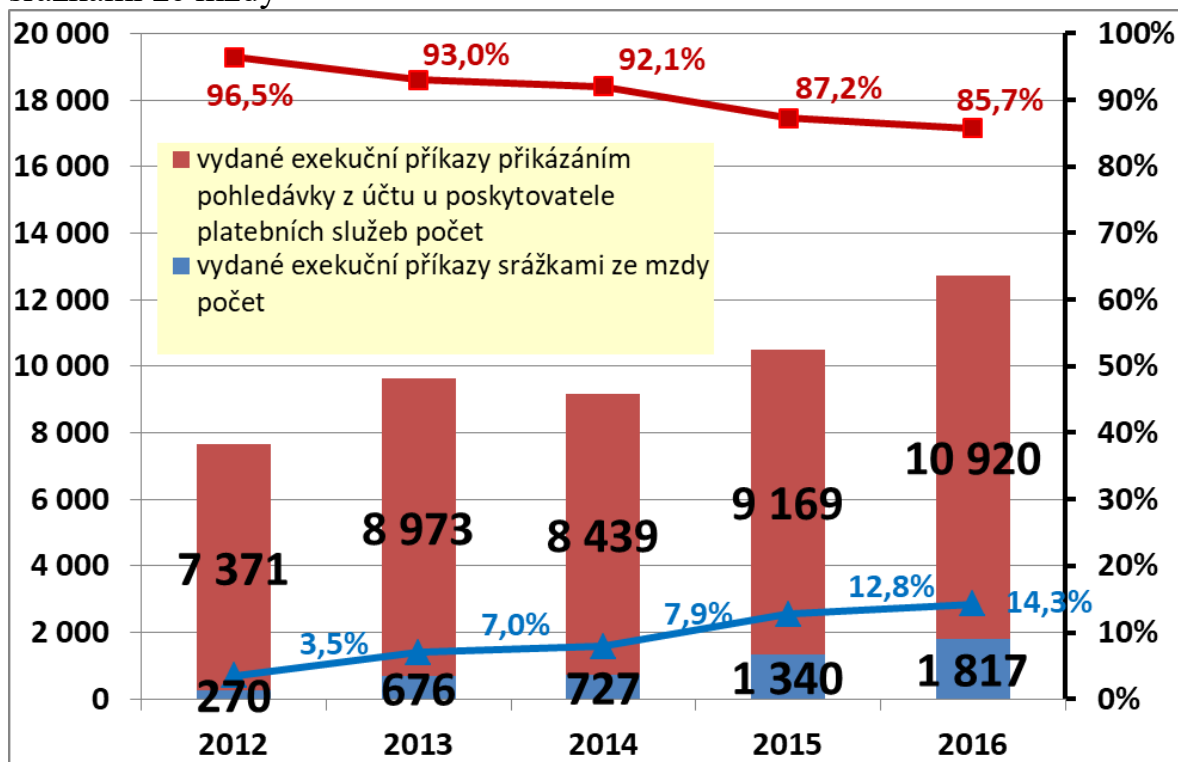
Pořadí pohledávek se řídí dnem, kdy byl plátcí mzdy doručen exekuční příkaz. Stejně pořadí mají pohledávky došlé téhož dne. Pokud nestačí pohledávka z účtu dlužníka k uspokojení všech vymáhaných pohledávek se stejným pořadím, uhradí se poměrně.

Jakmile exekuční příkaz nabude právní moci, zašle PSSZ poskytovateli platebních služeb vyznění o právní moci do vlastních rukou.

Pokud poskytovatel platebních služeb nepostupuje tak, jak mu ukládá zákon při provádění daňové exekuce příkázáním pohledávky z účtu, může se PSSZ u soudu domáhat poddlužnickou žalobou proti poskytovateli platebních služeb zaplacení částky, na kterou má právo, i když na účtu dlužníka už není dostatek peněžních prostředků.

Také u způsobu exekuce příkázáním pohledávky z účtu se PSSZ setkává s „vynalézavostí“ dlužníků, jak se této exekuci vyhnout. Pracovnice PSSZ k tomu uvedla: „Dlužník si nechává posílat peníze na účet jiné osoby (např. rodinných příslušníků), přestože má svůj vlastní účet. Takové peněžní prostředky pak nelze exekucí postihnout“.

Graf č. 5 Počet vydaných exekučních příkazů příkázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb a počet vydaných exekučních příkazů srážkami ze mzdy

Zdroj: PSSZ, vlastní zpracování

Ve sledovaném období 2012-2016 docházelo k postupnému růstu vydaných exekučních příkazů jak formou přikázání pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb od 7371 až do 10920, tak i srážkami ze mzdy od 270 do 1817.

Exekuční příkaz formou přikázání pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb je v současnosti nejvíce frekventovaným způsobem exekuce, protože téměř každý dlužník má založený účet. V roce 2016 tato forma exekuce tvořila 85,7 % z vydaných exekučních příkazů.

Relativně nízký počet exekučních příkazů srážkami ze mzdy je zapříčiněn tím, že tato forma je používána pouze u dlužníků - fyzických osob, kteří ukončili podnikání, a z doby podnikání jim zůstaly neuhrazené daňové nedoplatky, vstoupili do pracovního poměru a začali pobírat mzdu nebo plat, event. pobírat důchod vzhledem k důchodovému věku. Tato forma exekuce v roce 2016 představovala 14,3 % z vydaných exekučních příkazů.

Daňová exekuce přikázáním jiné peněžitě pohledávky

Jedná se o daňovou exekuci, která postihuje jinou peněžitou pohledávku dlužníka, než je nárok na mzdu nebo na pohledávku z účtu u poskytovatele platebních služeb. Může se jednat i o pohledávku splatnou teprve v budoucnu.

Této formě exekuce nepodléhají např. náhrady podle pojistné smlouvy od pojišťovny, pokud se má náhrada použít k novému vybudování nebo opravě budovy, peněžitě dávky sociální péče, dávky pomoci v hmotné nouzi, příspěvek na bydlení. Pohledávky podnikajících fyzických osob, které vznikly při jejich podnikatelské činnosti, jakož i pohledávky autorské odměny, je-li povinným autor, podléhají exekuci dvěma pětinami; pokud se jedná o přednostní pohledávky, podléhají třemi pětinami.

V exekučním příkazu se přikáže poskytovateli platebních služeb, aby od okamžiku, kdy mu bude doručen exekuční příkaz, nevyplatil dlužníkovi jeho pohledávku, neprováděl na ni započtení, ani jinak s ní nenakládal. Také dlužník od okamžiku doručení exekučního příkazu nesmí se svou pohledávkou jakkoli nakládat a rovněž ztrácí právo na její vyplacení.

Exekuční příkaz se doručí nejprve poskytovateli platebních služeb do vlastních rukou a teprve poté dlužníkovi.

Jakmile exekuční příkaz nabude právní moci, zašle se poskytovateli platebních služeb vyznění o právní moci do vlastních rukou.

Pracovnice PSSZ byla dotázána, zda způsob exekuce příkázáním jiné peněžité pohledávky je využíván. „PSSZ tento způsob exekuce v současné době nepoužívá. Tento způsob exekuce občas využívali námi zvolení soudní exekutoři, kdy vydávali exekuční příkazy na postižení penzijního připojištění dlužníka. Bylo to často neefektivní, neboť k postižení těchto peněžních prostředků mohlo dojít teprve v případě, že dlužník podal žádost o ukončení penzijního připojištění.“

Tento způsob exekuce dle poskytnutých statistických údajů nebyl v období 2012 - 2016 PSSZ využíván.

Daňová exekuce postižením jiných majetkových práv

Jedná se o práva, která mají majetkovou hodnotu, nejsou spojena s osobou dlužníka a jsou převoditelná na jinou osobu.

„Za jiné majetkové právo je považován zejména podíl v obchodní společnosti a členská práva a povinnosti v družstvu. V tomto případě zaniká nařízením daňové exekuce postižením jiných majetkových práv účast dlužníka ve společnosti nebo v družstvu, může dokonce dojít ke zrušení společnosti a exekuce postihuje pohledávku dlužníka z práva na vypořádací podíl, popř. práva na likvidační zůstatek.“⁵⁵

Exekuční příkaz se doručí nejprve poddlužníkovi do vlastních rukou a teprve poté dlužníkovi.

Postup je stejný jako u daňové exekuce příkázáním jiné peněžité pohledávky.

Tímto způsobem exekuce lze rovněž postihnout pohledávku dlužníka na vydání nebo dodání movitých věcí.

V exekučním příkazu se zakáže vydání nebo dodání věci dlužníkovi a nařídí se jejich vydání nebo dodání příslušné OSSZ. Věci vydané nebo dodané příslušná OSSZ zpeněží postupem stanoveným pro exekuci prodejem movitých věcí.

Vydáním nebo dodáním věci příslušné OSSZ se poddlužník zproští své povinnosti vůči dlužníkovi. V případě, že poddlužník příslušné OSSZ věc nevydá nebo nedodá, OSSZ uplatní nárok u soudu poddlužnickou žalobou.

---

⁵⁵ Kobík Jaroslav, Kohoutková Alena, Daňový řád s komentářem, 2. aktualizované vydání, Olomouc: Nakladatelství ANAG, 2013. 930 s. ISBN 978-80-7263-769-0

Tento způsob exekuce dle poskytnutých statistických údajů nebyl v období 2012 - 2016 PSSZ využíván.

Daňová exekuce prodejem movitých a nemovitých věcí

Z poskytnutých statistických údajů v období let 2012 – 2016 vyplývá, že PSSZ způsob exekuce prodejem movitých a nemovitých věcí nevyužívala. Pracovníci PSSZ byl položen dotaz, proč tyto dva způsoby exekuce nejsou používány. „*Jedná se o to, že exekuce prodejem movitých a nemovitých věcí vyžaduje velké finanční a personální zajištění. Nemáme ani vhodné prostory pro uskladnění zabavených movitých věcí.*

V době využívání činnosti soudních exekutorů byl způsob exekuce prodejem movitých věcí úspěšný pouze u malého počtu dlužníků, u nichž se podařilo dohledat majetek. Jednalo se hlavně o případy vymáhání řádově menších dluhů.

Naopak nejefektivnější způsob vymáhání soudními exekutory byl prodej nemovitosti, a to v případě, kdy dlužník měl vysoký dluh na pojistném.“

Úspěšnost daňové exekuce

Tabulka č. 1 Úspěšnost daňové exekuce v %

	2012	2013	2014	2015	2016
Počet exekučních titulů předaných k vymáhání	31 928	31 303	29 743	30 033	31 891
Počet exekučních titulů uhrazených po výzvě	5 548	7 116	8 506	9 885	10 957
Počet uhrazených exekučních příkazů	13 520	11 351	4 857	5 103	6 256
Úspěšnost daňové exekuce v %	59,7	59,0	44,9	49,9	54,0

Zdroj: PSSZ, vlastní zpracování

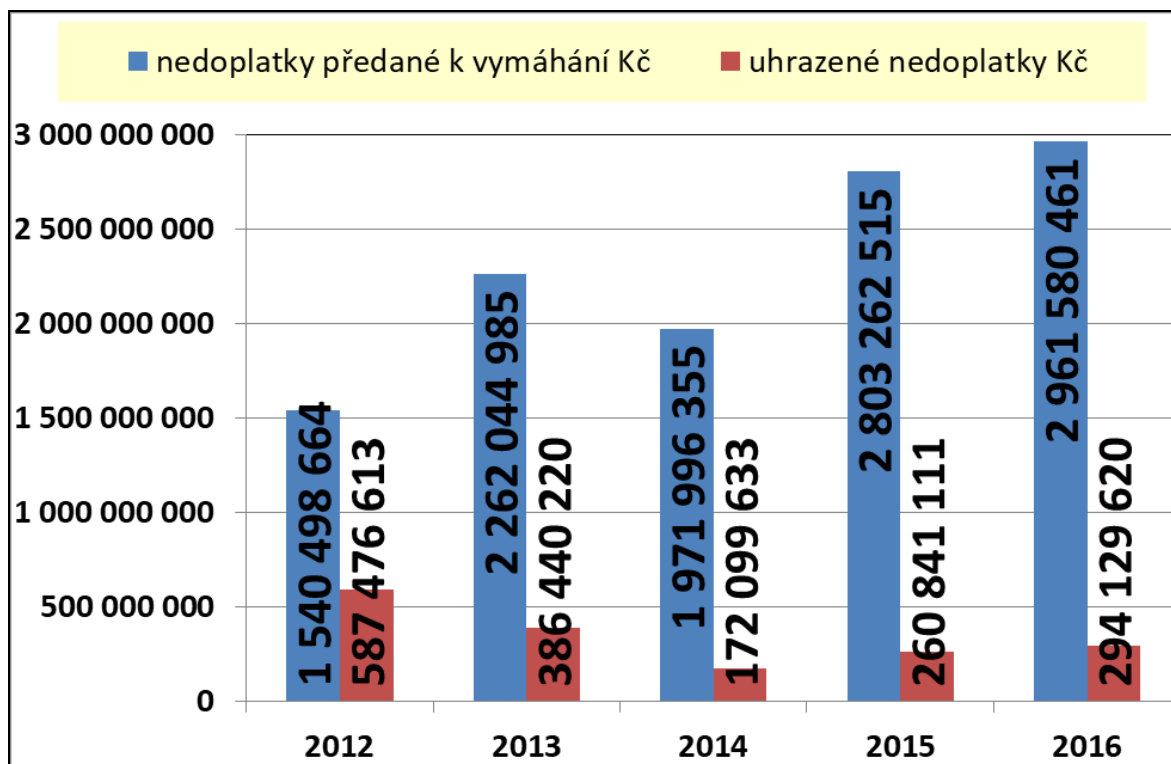
Počet předaných exekučních titulů v letech 2012-2016 se pohyboval stále kolem cca 30-31 tisíc. Počet exekučních titulů uhrazených po výzvě v uvedených letech neustále stoupal od 5 548 v roce 2012 až na 10 957 v roce 2016. Počet uhrazených exekučních příkazů naopak klesl cca na polovinu (13 520 v roce 2012 na 6 256 v roce 2016). Procentní

úspěšnost daňové exekuce podle počtu zaplacených exekučních titulů se pohybovala lehce nad 50 %.

Na základě poskytnutých statistických údajů PSSZ z období 2010 – 2012 byla úspěšnost vymáhání daňových nedoplatků prostřednictvím soudních exekutorů ve výši 22,3 %.

Pracovnice PSSZ byla dotázána, jaké skutečnosti ztěžují vymáhání pohledávek a snižují tím úspěšnost vymáhání. „Problém činí to, že dlužník se může k trvalému pobytu přihlásit na adrese obecního úřadu, kde fakticky nebydlí, nemá žádný majetek a nepřebírá si poštu. Obdobný problém je u dlužníků – zaměstnavatelů, jejichž fiktivní sídlo je na adrese, kde také nemají žádný majetek a často si nepřebírají poštu. Dalším problémem, který ovlivňuje vymahatelnost pohledávek, jsou tzv. vícečetné exekuce. Jedná se o případ, kdy dlužník má více exekucí, takže úspěšnost vymáhání s počtem exekucí klesá. V neposlední řadě má vliv na rychlost a tím i úspěšnost vymáhání pohledávek počet dlužníků připadající na jednoho zaměstnance oddělení vymáhání pojistného PSSZ.“

Graf č. 6 Daňové nedoplatky v Kč předané k vymáhání a uhrazené daňové nedoplatky v Kč

Zdroj: PSSZ, vlastní zpracování

Ve sledovaných letech 2012 - 2016 u PSSZ došlo k dramatickému poklesu úspěšnosti daňové exekuce podle výše uhrazených daňových nedoplatků, které byly předány k vymáhání do oddělení vymáhání pojistného. Procentní úspěšnost 38,1 % v roce 2012 klesla až na 9,9 % v roce 2016. Obdobný pokles nastal i v korunové podobě, kdy v roce 2012 byly uhrazeny daňové nedoplatky ve výši 587,4 mil. Kč, a v roce 2016 bylo zapláceno jen 294,1 mil. Kč. Naopak opačný vývoj se projevil ve výši daňových nedoplatků předaných k vymáhání, kdy v roce 2012 byla výše daňových nedoplatků 1,540 mil. Kč a v roce 2016 se zvedla až na 2,961 mil. Kč.

Relativně vysoká procentní úspěšnost vymáhání v roce 2012 byla způsobena tím, že daňové nedoplatky byly ještě vymáhány třemi subjekty: soudem (soudní výkon rozhodnutí), PSSZ (správní exekuce) a soudním exekutorem. Od novely občanského soudního řádu č. 396/2012 Sb., účinné od 1. 1. 2013, si PSSZ daňové nedoplatky vymáhala sama.

Nepoměr mezi výší nedoplatků předaných k vymáhání a výší uhrazených nedoplatků v Kč lze odůvodnit např. i tím, že podle statistiky ČSSZ je v Praze nejvyšší počet zaměstnavatelů i osob samostatně výdělečně činných, podle údajů Českého statistického úřadu je zde nejvyšší průměrná mzda v ČR, což ovlivňuje i výši pojistného na sociální zabezpečení. Tyto skutečnosti způsobují to, že daňové nedoplatky předané k vymáhání jsou v řádech miliard Kč, uhrazené daňové nedoplatky jsou v řádech stovek milionů korun, kdežto např. oba ukazatele jsou dle statistických údajů OSSZ Litoměřice nebo Most v řádech desítek milionů korun, kde úspěšnost vymáhání dosáhla v roce 2016 přes 40 %.

5 Zhodnocení výsledků

Při porovnání správní exekuce a exekuce soudním exekutorem je možno konstatovat, že obě exekuce mají některé společné rysy a samozřejmě i své odlišnosti.

Pro obě exekuce je společným cílem vymožení dluhu na tom, kdo dobrovolně nesplnil uloženou povinnost.

Základní podmínkou pro obě exekuční řízení je existence exekučního titulu.

Rozdílný je výčet exekučních titulů. Exekucí podle exekučního řádu lze vymáhat exekuční tituly vydané soudem, v rozhodčím řízení, ve správním nebo daňovém řízení, notářské a exekutorské zápisy aj. Ve správní exekuci lze vymáhat pouze exekuční tituly vydané ve správním řízení.

Rozdílná je právní úprava. Exekuce soudním exekutorem je upravena v exekučním řádu a občanském soudním řádu, kdy exekuční řád je normou speciální a občanský soudní řád normou obecnou. Správní exekuce je upravena ve správním řádu, ale týká se pouze vymáhání nepeněžitých plnění. Exekuci na peněžitá plnění upravuje daňový řád, který je normou speciální, a občanský soudní řád, který je normou obecnou.

Rozdílné je zahájení exekučního řízení. Exekuce podle exekučního řádu se zahajuje na návrh oprávněného z exekučního titulu, kdežto exekuce podle správního řádu se zahajuje na žádost oprávněného z exekučního titulu nebo na žádost správního orgánu, který vydal rozhodnutí v prvním stupni nebo který schválil smír.

Způsoby provádění exekuce u peněžitých pohledávek jsou částečně shodné a částečně rozdílné. Stejně způsoby pro obě exekuce jsou: srážkami ze mzdy, příkázáním pohledávky (příkázání pohledávky z účtu u peněžního ústavu, příkázání jiných peněžitých pohledávek, postižení jiných majetkových práv), prodejem movitých věcí a prodejem nemovitých věcí. Soudní exekutor má navíc další tři způsoby provádění exekuce: postižením závodu, správou nemovité věci a pozastavením řidičského oprávnění.

Rozdíl je také v osobě, která exekuci provádí. Soudní exekutor je fyzická osoba jmenovaná ministrem spravedlnosti do exekutorského úřadu, jejíž úkony v exekučním řízení se považují za úkony soudu. Soudní exekutor je v postavení podnikatele, jehož cílem při jeho činnosti je dosažení zisku. Správní exekuci provádí exekuční správní orgán, jehož činnost je hrazena ze státního rozpočtu.

Správní exekuce pro peněžitá plnění má stejný postup jako exekuce daňová.

PSSZ využívala soudních exekutorů k vymáhání daňových nedoplatků zvláště v případech, kdy daňová exekuce byla neúspěšná. Zvolení konkrétního soudního exekutora bylo na uvážení PSSZ s tím, že při této volbě bylo důležité sjednat podmínky ve smlouvě o provedení exekuční činnosti. PSSZ mohla využívat spolupráce se soudními exekutory pouze po předchozím souhlasu České správy sociálního zabezpečení. Od vymáhání pohledávek prostřednictvím soudních exekutorů se začalo postupně ustupovat z důvodu toho, že náklady exekuce značně navyšovaly původní dluh. V případě zastavení exekuce pro nemajetnost dlužníka hradila paušálně určené nebo účelně vynaložené výdaje soudnímu exekutorovi PSSZ. Také v několika případech došlo i k tomu, že soudní exekutor převedl vymoženou částku se značným zpožděním na účet PSSZ. Např. v roce 2012 za dobíhající exekuce z předcházejících let zaplatila PSSZ soudním exekutorům na nákladech cca 2 mil. Kč. Na základě statistických údajů PSSZ z období 2010 – 2012 je vykázána úspěšnost vymáhání pohledávek prostřednictvím soudních exekutorů ve výši 22,3 %, ale nutné je si uvědomit, že soudním exekutorům byly předávány pohledávky obtížně vymahatelné, a ty „bezproblémové“ si PSSZ vymáhala sama. Ze statistických údajů PSSZ vyplývá, že od roku 2012 vymáhání pohledávek prostřednictvím soudních exekutorů již není vůbec využíváno. Pro srovnání lze uvést, že úspěšnost vymáhání daňových nedoplatků samotnou PSSZ v letech 2012 – 2016 byla v průměru kolem 50 % podle počtu zaplacených exekučních titulů (tabulka č. 1).

Ze statistických údajů PSSZ (graf č. 3) vyplývá, že velmi důležitým institutem je výzva k zaplacení daňového nedoplatku. Protože v sledovaných letech stoupal počet uhrazených daňových nedoplatků po odeslané výzvě, je vhodné v tomto trendu pokračovat. Pak již není nutné nařizovat exekuci a snižuje se tím nejen nutná administrativa, ale také exekuční náklady.

Častým problémem ve vymáhání pohledávek PSSZ je, že dlužník – fyzická osoba je k trvalému pobytu hlášen na adrese ohlašovny obecního nebo městského úřadu, kde fakticky nebydlí a mnohdy si ani nevyzvedává poštu. Obdobný problém v posledních letech se objevuje i u dlužníků – zaměstnavatelů, kteří mají sídlo na adrese domu, kde jim k tomu dá vlastník souhlas, ale fakticky jde jen o adresu fiktivního sídla, kde se z firmy nikdo nezdržuje.

Forma exekuce příkázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb je nejvíce využívaná (graf č. 5), kdy poskytovatelé platebních služeb jsou ze zákona povinni poskytnout čísla účtů dlužníků a informace o stavech peněžních prostředků na účtech.

Samotná realizace této formy exekuce trvá relativně krátkou dobu, pokud je na účtu dostatek finančních prostředků. Rozmáhá se však nešvar, že dlužník přesto, že má vlastní účet, nechává si zasílat peněžní prostředky na účet jiné osoby, a tím nemůže dojít k postižení těchto finančních prostředků exekucí.

V souvislosti se společensko-ekonomickými změnami na začátku devadesátých let minulého století v naší zemi došlo k snížení počtu zaměstnaných osob v pracovním poměru, a tím se omezil počet exekucí formou srážek ze mzdy. V minulosti srážky ze mzdy přinášely jistou záruku toho, že dříve nebo později bude pohledávka oprávněného uspokojena. Z grafu č. 5 je patrné, že v posledních letech způsob exekuce srážkami ze mzdy nebo z důchodu však opět postupně stoupá, i když se PSSZ potýká s různými negativními jevy. Například se jedná o to, že po nařízení exekuce dlužník okamžitě ukončí pracovní poměr nebo dlužník mnohdy vykonává nelegální práci. Zaměstnavatel vyplácí dlužníku minimální mzdu, ačkoliv dlužník dostává za práci vyšší, nezdaněnou částku. U srážek z důchodu je problémem nízký důchod dlužníka, a tudíž srážky mnohdy nelze ani provést. Vymáhání pohledávek touto formou je pak značně zdlouhavé nebo marné.

Exekuce prodejem movitých a nemovitých věcí PSSZ nevyužívá, protože nemá pro tyto způsoby exekuce finanční, personální ani logistické zabezpečení. Z hlediska realizace se jedná o nejvíce ekonomický náročný způsob provedení exekuce.

Na rozdíl od PSSZ, která pro vymáhání daňových nedoplatků v současnosti používá především příkázání pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb a srážky ze mzdy, soudní exekutoři využívají i další způsoby, a to zvláště exekuce prodejem movitých a nemovitých věcí.

V době využívání činnosti soudních exekutorů byl způsob exekuce prodejem movitých věcí úspěšný pouze u malého počtu dlužníků, u nichž se podařilo dohledat majetek. Jednalo se hlavně o případy vymáhání řádově menších dluhů.

V době, kdy PSSZ využívala činnosti soudních exekutorů, byla exekuce prodejem nemovitých věcí nejefektivnějším způsobem, jak vymoci především vysoké daňové nedoplatky. Jak vyplývá z úpravy v exekučním řádu i občanském soudním řádu je průběh exekuce prodejem nemovitých věcí relativně složitý a zdlouhavý proces, protože obsahuje několik samostatných fází, a pokud povinný využije možnost podat odvolání v jednotlivých fázích řízení, protáhne se exekuční řízení na měsíce, možná i na roky.

6 Závěr

Tato bakalářská práce byla zaměřena na porovnání správní exekuce a exekuce soudním exekutorem.

V teoretické části práce byla rozebrána platná právní úprava vymáhání pohledávek dle exekučního řádu, správního řádu a daňového řádu s popisem exekučního řízení podle toho, který orgán exekuční řízení provádí, a s uvedením např. toho, kdo jsou orgány provádějící exekuce, účastníci řízení a exekuční tituly.

Praktická část práce stručně definovala organizační strukturu České správy sociálního zabezpečení a pro popis a analýzu jednotlivých způsobů provádění správní, resp. daňové exekuce využila statistických údajů poskytnutých Pražskou správou sociálního zabezpečení. Tyto statistické údaje se týkaly např. počtu plátců pojistného na sociální zabezpečení, počtu dlužníků tohoto pojistného, počtu exekučních titulů předaných k vymáhání, počtu odeslaných výzev k zaplacení dluhu, počtu vydaných exekučních příkazů a způsobů exekuce. Ze statistických údajů došlo k výpočtu efektivitu vlastního vymáhání pohledávek Pražskou správou sociálního zabezpečení.

Vymáhání nedoplatků na pojistném je ovlivněno mnoha faktory. Praha má nejvyšší počet obyvatel s různorodou sociální strukturou obyvatelstva, která má vliv na složení plátců pojistného. Je zde nejvyšší počet zaměstnavatelů, zřejmě i proto, že řada firem má na území Prahy své sídlo, i když svou činnost s mnoha zaměstnanci vykonává mnohdy v jiných krajích republiky. To se týká i OSVČ. V Praze je také nejvyšší průměrná mzda v České republice, která ovlivňuje i výši pojistného na sociální zabezpečení.

Zjištěná efektivita vymáhání nedoplatků na pojistném přinesla rozdílný výsledek úspěšnosti z pohledu vydaných exekučních příkazů, kdy výsledek kolem 50 % odpovídá úspěšnosti i u některých ostatních okresních správ sociálního zabezpečení. Naopak výsledek úspěšnosti z pohledu korunového vyjádření vymožených částek na základě provedených exekucí v roce 2016 dosáhl jen cca 10 %, což je způsobeno jednak již v předcházejícím odstavci uvedenými faktory specifickými pro Prahu, ale i např. vícečetnými exekucemi, kdy dlužník má více exekucí, takže úspěšnost vymáhání s počtem exekucí klesá.

PSSZ v současné době provádí sama vymáhání nedoplatků na pojistném podle daňového řádu způsobem přikázání pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb a srážkami ze mzdy u fyzických osob, které ukončili podnikatelskou činnost, měli dluhy na

pojistném na sociální zabezpečení a začali pracovat v pracovním poměru, event. začali pobírat důchod. Z poskytnutých statistických dat vyplynulo, že PSSZ již několik let nevyužívá služeb soudních exekutorů. Dle sdělení pracovnice oddělení vymáhání pojistného byla spolupráce se soudními exekutory ukončena především z důvodu vysokých nákladů exekuce, které musela PSSZ v minulosti platit. Tím PSSZ ztratila možnost vymáhat pohledávky dalšími dvěma způsoby exekuce - prodejem movitých a nemovitých věcí, na něž nemá PSSZ ekonomické, personální a logistické možnosti.

6.1 Navrhovaná opatření

Pro další zvýšení úspěšnosti vymáhání nedoplatků na pojistném na sociální zabezpečení je proto možné uvažovat o těchto některých opatřeních:

Přestože PSSZ v minulosti ustoupila od spolupráce se soudními exekutory při vymáhání pohledávek především proto, že musela platit vysoké částky nákladů exekuce, je možné do budoucna opět uvažovat o případném využívání soudních exekutorů pro exekuci prodejem movitých a nemovitých věcí. V každém případě by bylo nutné předem uzavřít smlouvu o provedení exekuční činnosti, v níž by se sjednaly podmínky, že v případě neúspěšné exekuce bude PSSZ hradit náklady exekuce nižší, než stanoví vyhláška č. 330/2001 Sb.

PSSZ by mohla využívat i další způsob exekuce pro vymáhání daňových nedoplatků, a to příkázáním jiné peněžité pohledávky, kterým lze postihnout např. přeplatek vzniklý ročním zúčtováním záloh na daň z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti a daňového zvýhodnění pro příslušný kalendářní rok nebo peněžní prostředky z penzijního připojištění, kdy se již nemusí čekat na to, aby dlužník toto penzijní připojištění sám ukončil.

Možnost mít trvalý pobyt na adrese ohlašovny obecního nebo městského úřadu je nešťastná, protože řada chronických dlužníků toho využívá, aby se skryla před povinností platit své dluhy. Tento institut by měl být proto buď omezen anebo úplně zrušen. Obdobný problém je i s fiktivními sídly právnických osob na adrese, kde se firma vůbec fakticky nevyskytuje.

Zjednodušení a zlevnění výběru daní, cel, ale i pojistného včetně snížení nutné administrativy by mohlo přinést zřízení jednotného inkasního místa, kdy všichni plátcí by měli splnit své odvodové povinnosti na jednom místě.

Za zvážení stojí, zda po vzoru sekce InfoSoud na oficiální webové stránce Ministerstva spravedlnosti, kde lze po vyplnění soudní spisové značky a příslušného soudu

získat informace o aktuálním stavu soudního řízení, něco podobného nezavést i pro soudní exekutory, kdy by měl oprávněný možnost získat okamžitou informaci o průběhu a stavu exekučního řízení.

V současné době může pouze soudní exekutor nařídít exekuci pozastavením řídičského oprávnění, pokud je vymáháno výživné na nezletilé dítě anebo na zletilé dítě do 26 let věku, které se soustavně připravuje studiem na své budoucí povolání.

Vhodná by byla změna současné právní úpravy, aby tento způsob exekuce byl uveden i v daňovém řádu a mohl být využíván nejen pro vymáhání výživného, ale i pro vymáhání jiných peněžitých pohledávek správním orgánem. Většina dlužníků dnes má řídičské oprávnění a může to být proto poslední způsob, jak se domoci zaplacení dluhu.

Úspěšnost vymáhání daňových nedoplatků ovlivňuje samozřejmě i počet zaměstnanců PSSZ, kteří provádějí exekuce. Vysoký počet dlužníků v Praze připadající na jednoho zaměstnance PSSZ, má vliv na délku doby od vydání exekučního titulu k nařízení exekuce.

7 Seznam použitých zdrojů

Odborná literatura

Grossová Marie Emílie, *Exekuce na peněžitě plnění v současné právní praxi*, 5. vydání, Praha: Linde Praha a.s., 2007. 603 s. ISBN 978-80-7201-621-1

Kobík Jaroslav, Kohoutková Alena, *Daňový řád s komentářem*, 2. aktualizované vydání, Olomouc: Nakladatelství ANAG, 2013. 1191 s. ISBN 978-80-7263-769-0

Tripes Antonín, *Exekuce v soudní praxi*, 3. vydání, Praha: C.H.Beck, 2006. 836 s. ISBN 80-7179-489-9

Wolfová Jitka, Štika Martin, *Soudní exekuce*, 1. vydání, Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. 336 s. ISBN 978-80-7552-427-0

Právní předpisy

Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád),
v platném znění,

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, v platném znění

Vyhláška ministerstva spravedlnosti č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy, v platném znění,

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád,

Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád

Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků,

Zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, v platném znění

Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů

Informační zdroje

Pražská správa sociálního zabezpečení - statistické údaje za období 2010 – 2016 získány za základě žádosti o poskytnutí informace

Okresní správa sociálního zabezpečení Litoměřice – statistické údaje za období 2012 – 2016 získány za základě žádosti o poskytnutí informace

Okresní správa sociálního zabezpečení Most – statistické údaje za období 2012 – 2016 získány za základě žádosti o poskytnutí informace

8 Přílohy

Seznam grafů

Graf č. 1 Počet plátců a dlužníků pojistného OSVČ	46
Graf č. 2 Počet plátců a dlužníků pojistného zaměstnavatelů	46
Graf č. 3 Počet odeslaných výzev OSVČ a zaměstnavatelům k zaplacení nedoplatků a počet exekučních titulů uhrazených po výzvě	50
Graf č. 4 Počet exekučních titulů předaných k vymáhání a počet vydaných exekučních příkazů OSVČ a zaměstnavatelům	52
Graf č. 5 Počet vydaných exekučních příkazů příkázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb a počet vydaných exekučních příkazů srážkami ze mzdy	55
Graf č. 6 Daňové nedoplatky v Kč předané k vymáhání a uhrazené daňové nedoplatky v Kč	59

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 Úspěšnost daňové exekuce v %	58
---	----